

לְמוּד יוֹמִי

משניות זוהר

עם תיקוני זוהר

דף ליום לסיום בשנה

בעידודו של מו"ר הרה"צ שליט"א

יוצא לאור ע"י חסידי ברסלב
יבנאל עיר ברסלב,
עיר שומרי הלשון, עיר השמחה

פרשת
עקב תשפ"ו

ניתן להשיג בתיבה בכניסה ל'היכל מוהרא"ש'
או שלח צרף למייל: breslevsheli1@gmail.com

נדפס לזכות נשמתו הטהורה
של כ״ק אדמו״ר עט״ר
מוהרא״ש
ר׳ אליעזר שלמה בן
ר׳ מנחם זאב זי״ע

לזכות מורנו ורבנו הרה״צ
ר׳ יצחק שמואל אהרן לעזער
שליט״א

יהי רצון שימשיך להנהיג את הקהילה הקדושה מתוך
בריאות איתנה ונחת מכל יצ״ח ותלמידיו

לזכות נשמתם הקדושה והטהורה של
רבי חייא ובניו חזקיה ויהודה
ולזכות
רב המנונא סבא ורב הונא ריש גלותא

טוֹב לוֹמַר לִפְנֵי הַלְמוּד :
הַלְמוּד בַּמִּשְׁנָיוֹת וּבַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ יִהְיֶה לְעִלּוּי הַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה
וּלְהָקֵל צַעֲרָהּ, לְעִלּוּי כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּפְטְרוּ מִן הָעוֹלָם,
גְּאֻלָּה, יְשׁוּעָה, רְפוּאָה וְהַצְלָחָה לְכָל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
בְּרוּחָנִיוּת וּבְגַשְׁמִיוּת, גִּלּוּי מָשִׁיחַ צִדְקֵנוּ בְּרַחֲמִים וּבִנְיַן בֵּית
מִקְדָּשֵׁנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

מַסֶּכֶת בָּבָא בָּתְרָא פֶּרֶק ו

א. הַמּוֹכֵר פֵּרוֹת לַחֲבֵרוֹ, וְלֹא צִמְּחוּ, וַאֲפִלּוּ זֶרַע פִּשְׁתָּן - אֵינוֹ חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתָן. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: זֶרְעוֹנֵי גִנָּה שֶׁאֵינָן נֶאֱכָלִין - חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתָן: ב. הַמּוֹכֵר פֵּרוֹת לַחֲבֵרוֹ - הֲרֵי זֶה מְקַבֵּל עָלָיו רֹבַע טִנּוֹפֶת לַסְּאָה. תְּאֵנִים - מְקַבֵּל עָלָיו עֶשֶׂר מְתֻלָּעוֹת לַמֵּאָה. מַרְתֵּף שֶׁל יַיִן - מְקַבֵּל עָלָיו עֶשֶׂר קוֹסְסוֹת לַמֵּאָה. קַנְקַנִּים בַּשָּׂרוֹן - מְקַבֵּל עָלָיו עֶשֶׂר פִּיטַסְיָאוֹת לַמֵּאָה: ג. הַמּוֹכֵר יַיִן לַחֲבֵרוֹ וְהֶחְמִיץ - אֵינוֹ חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתוֹ. וְאִם יָדוּעַ שֶׁיֵּינוֹ מַחְמִיץ - הֲרֵי זֶה מֻקָּח טָעוּת. וְאִם אָמַר לוֹ: 'יַיִן מְבֻשָּׁם אֲנִי מוֹכֵר לְךָ' - חַיָּב לְהַעֲמִיד לוֹ עַד הָעֲצָרֶת. וְיָשָׁן - מִשֶּׁל אֶשְׁתָּקַד. וּמְיֻשָּׁן - מִשֶּׁל שָׁלֹשׁ שָׁנִים: ד. הַמּוֹכֵר מָקוֹם לַחֲבֵרוֹ לִבְנוֹת לוֹ בַּיִת, וְכֵן הַמְקַבֵּל מֵחֲבֵרוֹ לִבְנוֹת לוֹ בֵּית חַתָּנוּת לִבְנוֹ וּבֵית אַלְמָנוּת לְבִתּוֹ - בּוֹנֶה אַרְבַּע אַמּוֹת עַל שֵׁשׁ, דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: רֶפֶת בָּקָר הוּא זֶה. הָרוֹצֶה לַעֲשׂוֹת רֶפֶת בָּקָר - בּוֹנֶה אַרְבַּע אַמּוֹת עַל שֵׁשׁ. בַּיִת קָטָן - שֵׁשׁ עַל שְׁמוֹנָה. גָּדוֹל - שְׁמוֹנָה עַל עֶשֶׂר. טְרַקְלִין - עֶשֶׂר עַל עֶשֶׂר. רוּמּוֹ כַּחֲצִי אָרְכּוֹ וְכַחֲצִי רָחְבּוֹ. רְאָיָה לַדָּבָר: הֵיכָל. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הַכֹּל כִּבְנְיַן הַהֵיכָל: ה. מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ בּוֹר לִפְנִים מִבֵּיתוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ - נִכְנָס בְּשָׁעָה שֶׁדֶּרֶךְ בְּנֵי־אָדָם נִכְנָסִין, וְיוֹצֵא בְּשָׁעָה שֶׁדֶּרֶךְ בְּנֵי־אָדָם יוֹצְאִין; וְאֵינוֹ מַכְנִיס בְּהֶמְתּוֹ וּמַשְׁקֶה מִבּוֹרוֹ, אֶלָּא מְמַלֵּא וּמַשְׁקֶה מִבַּחוּץ, וְזֶה עוֹשֶׂה לוֹ פּוֹתַחַת, וְזֶה עוֹשֶׂה לוֹ פּוֹתַחַת: ו. מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ גִּנָּה לִפְנִים מִגִּנָּתוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ - נִכְנָס בְּשָׁעָה שֶׁדֶּרֶךְ בְּנֵי־אָדָם נִכְנָסִים, וְיוֹצֵא בְּשָׁעָה שֶׁדֶּרֶךְ בְּנֵי־אָדָם יוֹצְאִין; וְאֵינוֹ מַכְנִיס לְתוֹכָהּ תַּגְרִין, וְלֹא יִכָּנֵס מִתּוֹכָהּ לְתוֹךְ שָׂדֶה אַחֶרֶת, וְהַחִיצוֹן זוֹרֵעַ אֶת הַדֶּרֶךְ. נָתְנוּ לוֹ דֶּרֶךְ מִן הַצַּד מִדַּעַת שְׁנֵיהֶם - נִכְנָס בְּשָׁעָה שֶׁהוּא רוֹצֶה, וְיוֹצֵא בְּשָׁעָה שֶׁהוּא רוֹצֶה; וּמַכְנִיס לְתוֹכָהּ תַּגְרִין, וְלֹא יִכָּנֵס מִתּוֹכָהּ לְתוֹךְ שָׂדֶה אַחֶרֶת, וְזֶה וָזֶה אֵינָם רַשָּׁאִים לִזְרֹעַ: ז. מִי שֶׁהָיְתָה דֶּרֶךְ הָרַבִּים עוֹבֶרֶת בְּתוֹךְ שָׂדֵהוּ, נִטְלָהּ וְנָתַן לָהֶם מִן הַצַּד - מַה שֶּׁנָּתַן נָתַן וְשֶׁלּוֹ לֹא הִגִּיעוֹ. דֶּרֶךְ הַיָּחִיד - אַרְבַּע אַמּוֹת. דֶּרֶךְ הָרַבִּים - שֵׁשׁ־עֶשְׂרֵה אַמָּה. דֶּרֶךְ הַמֶּלֶךְ - אֵין לָהּ שִׁעוּר. דֶּרֶךְ הַקֶּבֶר - אֵין לָהּ שִׁעוּר. הַמַּעֲמָד - דַּיְנֵי צִפּוֹרִי אָמְרוּ: בֵּית אַרְבַּעַת קַבִּין: ח. הַמּוֹכֵר מָקוֹם לַחֲבֵרוֹ לַעֲשׂוֹת לוֹ קֶבֶר, וְכֵן הַמְקַבֵּל מֵחֲבֵרוֹ לַעֲשׂוֹת לוֹ קֶבֶר - עוֹשֶׂה תּוֹכָהּ שֶׁל מְעָרָה אַרְבַּע אַמּוֹת עַל שֵׁשׁ; וּפוֹתֵחַ לְתוֹכָהּ שְׁמוֹנָה כּוּכִין, שְׁלֹשָׁה מִכָּאן וּשְׁלֹשָׁה מִכָּאן וּשְׁנַיִם מִכְּנֶגְדָּן, וְהַכּוּכִין: אָרְכָּן אַרְבַּע אַמּוֹת, וְרוּמָן שִׁבְעָה, וְרָחְבָּן שִׁשָּׁה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: עוֹשֶׂה תּוֹכָהּ שֶׁל מְעָרָה שֵׁשׁ אַמּוֹת עַל שְׁמוֹנָה, וּפוֹתֵחַ לְתוֹכָהּ שְׁלֹשָׁה־עָשָׂר כּוּךְ, אַרְבָּעָה מִכָּאן, וְאַרְבָּעָה מִכָּאן, וּשְׁלֹשָׁה מִכְּנֶגְדָּן,

וְאֶחָד מִימִין הַפֶּתַח, וְאֶחָד מִן הַשְּׂמֹאל. וְעוֹשֶׂה חָצֵר עַל־פִּי הַמְּעָרָה, שֵׁשׁ עַל שֵׁשׁ כְּמִלְא הַמִּטָּה וְקוֹבְרֶיהָ, וּפוֹתֵחַ לְתוֹכָהּ שְׁתֵּי מְעָרוֹת, אַחַת מִכָּאן וְאַחַת מִכָּאן. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אַרְבַּע לְאַרְבַּע רוּחוֹתֶיהָ. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הַכֹּל לְפִי הַסֶּלַע:

מַסֶּכֶת בָּבָא בָּתְרָא פֶּרֶק ז

א. הָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ: 'בֵּית־כּוֹר עָפָר אֲנִי מוֹכֵר לְךָ'; הָיוּ שָׁם נְקָעִים עֲמֻקִּים עֲשָׂרָה טְפָחִים, אוֹ סְלָעִים גְּבוֹהִים עֲשָׂרָה טְפָחִים - אֵינָן נִמְדָּדִין עִמָּהּ. פָּחוֹת מִכָּאן - נִמְדָּדִין עִמָּהּ. וְאִם אָמַר לוֹ: 'כְּבֵית־כּוֹר עָפָר', אֲפִלּוּ הָיוּ שָׁם נְקָעִים עֲמֻקִּים יוֹתֵר מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים, אוֹ סְלָעִים גְּבוֹהִין יוֹתֵר מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים - הֲרֵי אֵלּוּ נִמְדָּדִין עִמָּהּ: ב. 'בֵּית־כּוֹר עָפָר אֲנִי מוֹכֵר לְךָ, מִדָּה בַּחֻבָּל', פְּחֵת כָּל שֶׁהוּא - יַנַּח. הוֹתִיר כָּל שֶׁהוּא - יַחֲזִיר. אִם אָמַר: 'הֵן חָסֵר, הֵן יָתֵר' - אֲפִלּוּ פְּחֵת רֻבַּע לַסְּאָה, אוֹ הוֹתִיר רֻבַּע לַסְּאָה - הִגִּיעוֹ. יוֹתֵר מִכָּאן - יַעֲשֶׂה חֶשְׁבּוֹן. מַה הוּא מַחֲזִיר לוֹ? מָעוֹת. וְאִם רָצָה - מַחֲזִיר לוֹ קַרְקַע. וְלָמָּה אָמְרוּ: מַחֲזִיר לוֹ מָעוֹת? לְיַפּוֹת כֹּחוֹ שֶׁל מוֹכֵר, שֶׁאִם שִׁיֵּר בַּשָּׂדֶה בֵּית תִּשְׁעָה קַבִּין, וּבִגְנָה בֵּית חֲצִי קַב, וּכְדִבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא, בֵּית־רֻבַּע - מַחֲזִיר לוֹ אֶת הַקַּרְקַע. וְלֹא אֶת הָרֻבַּע בִּלְבַד הוּא מַחֲזִיר, אֶלָּא אֶת כָּל הַמּוֹתָר: ג. 'מִדָּה בַּחֻבָּל אֲנִי מוֹכֵר לְךָ, הֵן חָסֵר הֵן יָתֵר' - בִּטֵּל 'הֵן חָסֵר הֵן יָתֵר' 'מִדָּה בַּחֻבָּל'. 'הֵן חָסֵר הֵן יָתֵר, מִדָּה בַּחֻבָּל' - בִּטֵּל 'מִדָּה בַּחֻבָּל' 'הֵן חָסֵר הֵן יָתֵר', דִּבְרֵי בֶן נַנָּס. 'בְּסִימָנָיו וּבְמִצָּרָיו', פָּחוֹת מִשְּׁתוּת - הִגִּיעוֹ. עַד שְׁתוּת - יְנַכֶּה: ד. הָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ: 'חֲצִי שָׂדֶה אֲנִי מוֹכֵר לְךָ' - מְשַׁמְּנִין בֵּינֵיהֶן, וְנוֹטֵל חֲצִי שָׂדֵהוּ. 'חֶצְיָהּ בַּדָּרוֹם אֲנִי מוֹכֵר לְךָ' - מְשַׁמְּנִין בֵּינֵיהֶן, וְנוֹטֵל חֶצְיָהּ בַּדָּרוֹם. וְהוּא מְקַבֵּל עָלָיו מְקוֹם הַגָּדֵר, חָרִיץ וּבֶן חָרִיץ. וְכַמָּה הוּא חָרִיץ? שִׁשָּׁה טְפָחִים. וּבֶן חָרִיץ? שִׁלְשָׁה:

מַסֶּכֶת בָּבָא בָּתְרָא פֶּרֶק ח

א. יֵשׁ נוֹחֲלִין וּמַנְחִילִין, וְיֵשׁ נוֹחֲלִין וְלֹא מַנְחִילִין, מַנְחִילִין וְלֹא נוֹחֲלִין, לֹא נוֹחֲלִין וְלֹא מַנְחִילִין. וְאֵלּוּ נוֹחֲלִין וּמַנְחִילִין: הָאָב אֶת הַבָּנִים, וְהַבָּנִים אֶת הָאָב, וְהָאַחִין מִן הָאָב - נוֹחֲלִין וּמַנְחִילִין. הָאִישׁ אֶת אִמּוֹ, וְהָאִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ, וּבְנֵי אַחָיוֹת - נוֹחֲלִין וְלֹא מַנְחִילִין. הָאִשָּׁה אֶת בָּנֶיהָ, וְהָאִשָּׁה אֶת בַּעְלָהּ, וַאֲחֵי הָאֵם - מַנְחִילִין וְלֹא נוֹחֲלִין. וְהָאַחִים מִן הָאֵם - לֹא נוֹחֲלִין וְלֹא מַנְחִילִין: ב. סֵדֶר נְחָלוֹת כָּךְ הוּא: "אִישׁ כִּי יָמוּת וּבֵן אֵין לוֹ, וְהַעֲבַרְתֶּם אֶת נַחֲלָתוֹ לְבִתּוֹ" (בְּמִדְבַּר כז, ח) - בֵּן קוֹדֵם לַבַּת, וְכָל יוֹצְאֵי יְרֵכוֹ שֶׁל בֵּן קוֹדְמִין לַבַּת. בַּת קוֹדֶמֶת לָאַחִין. יוֹצְאֵי יְרֵכָהּ שֶׁל בַּת, קוֹדְמִין לָאַחִין. אַחִין

קוֹדְמִין לַאֲחֵי הָאָב. יוֹצְאֵי יְרֵכָן שֶׁל אַחִין, קוֹדְמִין לַאֲחֵי הָאָב. זֶה הַכְּלָל: כָּל הַקּוֹדֵם בַּנַּחֲלָה - יוֹצְאֵי יְרֵכוֹ קוֹדְמִין. וְהָאָב קוֹדֵם לְכָל יוֹצְאֵי יְרֵכוֹ: ג. בְּנוֹת צְלָפְחָד נָטְלוּ שְׁלֹשָׁה חֲלָקִים בַּנַּחֲלָה: חֵלֶק אֲבִיהֶן, שֶׁהָיָה עִם יוֹצְאֵי מִצְרַיִם, וְחֶלְקוֹ עִם אֶחָיו בִּנְכְסֵי חֵפֶר. וְשֶׁהָיָה בְּכוֹר נוֹטֵל שְׁנֵי חֲלָקִים: ד. אֶחָד הַבֵּן וְאֶחָד הַבַּת בַּנַּחֲלָה, אֲלָא שֶׁהַבֵּן נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם בִּנְכְסֵי הָאָב, וְאֵינוֹ נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם בִּנְכְסֵי הָאֵם. וְהַבָּנוֹת נִזּוֹנוֹת מִנִּכְסֵי הָאָב, וְאֵינָן נִזּוֹנוֹת מִנִּכְסֵי הָאֵם: ה. הָאוֹמֵר: 'אִישׁ פְּלוֹנִי בְּנִי בְּכוֹר, לֹא יִטֹּל פִּי שְׁנַיִם'; 'אִישׁ פְּלוֹנִי בְּנִי לֹא יִירַשׁ עִם אֶחָיו' - לֹא אָמַר כְּלוּם, שֶׁהִתְנָה עַל מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה. הַמְחַלֵּק נְכָסָיו לִבָנָיו עַל־פִּיו, רִבָּה לְאֶחָד, וּמִעֵט לְאֶחָד, וְהִשְׁוָה לָהֶן אֶת הַבְּכוֹר - דְּבָרָיו קַיָּמִין. וְאִם אָמַר: 'מְשׁוּם יְרֻשָּׁה' - לֹא אָמַר כְּלוּם; כָּתַב בֵּין בַּתְּחִלָּה, בֵּין בָּאֶמְצַע, בֵּין בַּסּוֹף: 'מְשׁוּם מַתָּנָה' - דְּבָרָיו קַיָּמִין. הָאוֹמֵר: 'אִישׁ פְּלוֹנִי יִירָשֵׁנִי', בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ בַּת, 'בְּתִי תִּירָשֵׁנִי', בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ בֵּן - לֹא אָמַר כְּלוּם, שֶׁהִתְנָה עַל מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר: אִם אוֹמֵר עַל מִי שֶׁהוּא רָאוּי לְיָרְשׁוֹ - דְּבָרָיו קַיָּמִין. וְעַל מִי שֶׁאֵין רָאוּי לְיָרְשׁוֹ - אֵין דְּבָרָיו קַיָּמִין. הַכּוֹתֵב אֶת נְכָסָיו לַאֲחֵרִים, וְהִנִּיחַ אֶת בָּנָיו - מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי, אֲבָל אֵין רוּחַ חֲכָמִים נוֹחָה הֵימֶנּוּ. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אִם לֹא הָיוּ בָּנָיו נוֹהֲגִין כַּשּׁוּרָה - זָכוּר לְטוֹב: ו. הָאוֹמֵר: 'זֶה בְּנִי' - נֶאֱמָן. 'זֶה אָחִי' - אֵינוֹ נֶאֱמָן, וְנוֹטֵל עִמּוֹ בְּחֶלְקוֹ. מֵת - יַחְזְרוּ נְכָסִים לִמְקוֹמָן. נָפְלוּ לוֹ נְכָסִים מִמָּקוֹם אַחֵר - יִירְשׁוּ אֶחָיו עִמּוֹ. מִי שֶׁמֵּת, וְנִמְצֵאת דְּיַתִּיקִי קְשׁוּרָה עַל יְרֵכוֹ - הֲרֵי זוֹ אֵינָהּ כְּלוּם. זְכָה בָּהּ לְאַחֵר, בֵּין מִן הַיּוֹרְשִׁין, בֵּין שֶׁאֵינוֹ מִן הַיּוֹרְשִׁין - דְּבָרָיו קַיָּמִין: ז. הַכּוֹתֵב נְכָסָיו לִבָנָיו - צָרִיךְ שֶׁיִּכְתֹּב: 'מֵהַיּוֹם וּלְאַחַר מִיתָה', דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אֵינוֹ צָרִיךְ. הַכּוֹתֵב נְכָסָיו לִבְנוֹ לְאַחַר מוֹתוֹ - הָאָב אֵינוֹ יָכוֹל לִמְכֹּר, מִפְּנֵי שֶׁהֵן כְּתוּבִין לַבֵּן, וְהַבֵּן אֵינוֹ יָכוֹל לִמְכֹּר, מִפְּנֵי שֶׁהֵן בִּרְשׁוּת הָאָב. מָכַר הָאָב - מְכוּרִין עַד שֶׁיָּמוּת. מָכַר הַבֵּן - אֵין לַלּוֹקֵחַ בָּהֶן כְּלוּם עַד שֶׁיָּמוּת הָאָב. הָאָב תּוֹלֵשׁ וּמַאֲכִיל לְכָל מִי שֶׁיִּרְצֶה. וּמַה שֶּׁהִנִּיחַ תָּלוּשׁ - הֲרֵי הוּא שֶׁל יוֹרְשִׁין. הִנִּיחַ בָּנִים גְּדוֹלִים וּקְטַנִּים - אֵין הַגְּדוֹלִים מִתְפַּרְנְסִים עַל הַקְּטַנִּים, וְלֹא הַקְּטַנִּים נִזּוֹנִין עַל הַגְּדוֹלִים, אֶלָּא חוֹלְקִין בְּשָׁוֶה. נָשְׂאוּ הַגְּדוֹלִים - יִשְׂאוּ הַקְּטַנִּים. וְאִם אָמְרוּ הַקְּטַנִּים: 'הֲרֵי אָנוּ נוֹשְׂאִים כְּדֶרֶךְ שֶׁנָּשְׂאתֶם אַתֶּם' - אֵין שׁוֹמְעִין לָהֶם, אֶלָּא מַה שֶּׁנָּתַן לָהֶם אֲבִיהֶם, נָתַן: ח. הִנִּיחַ בָּנוֹת גְּדוֹלוֹת וּקְטַנּוֹת - אֵין הַגְּדוֹלוֹת מִתְפַּרְנְסוֹת עַל הַקְּטַנּוֹת, וְלֹא הַקְּטַנּוֹת נִזּוֹנוֹת עַל הַגְּדוֹלוֹת, אֶלָּא חוֹלְקוֹת בְּשָׁוֶה. נָשְׂאוּ גְּדוֹלוֹת - יִשְׂאוּ

קְטַנּוֹת. וְאִם אָמְרוּ הַקְּטַנּוֹת: ״הֲרֵי אָנוּ נוֹשְׂאוֹת כְּדֶרֶךְ שֶׁנִּשָּׂאתֶן אַתֶּן״ - אֵין שׁוֹמְעִין לָהֶן. זֶה חֹמֶר בַּבָּנוֹת מִבַּבָּנִים: שֶׁהַבָּנוֹת נִזּוֹנוֹת עַל הַבָּנִים, וְאֵין נִזּוֹנוֹת עַל הַבָּנוֹת:

מַסֶּכֶת בָּבָא בָּתְרָא פֶּרֶק ט

א. מִי שֶׁמֵּת וְהִנִּיחַ בָּנִים וּבָנוֹת: בִּזְמַן שֶׁהַנְּכָסִים מְרֻבִּים - הַבָּנִים יִירְשׁוּ וְהַבָּנוֹת יִזּוֹנוּ. נְכָסִים מֻעָטִים - הַבָּנוֹת יִזּוֹנוּ, וְהַבָּנִים יִשְׁאֲלוּ עַל הַפְּתָחִים. אַדְמוֹן אוֹמֵר: בִּשְׁבִיל שֶׁאֲנִי זָכָר הִפְסַדְתִּי? אָמַר רַבָּן גַּמְלִיאֵל: רוֹאֶה אֲנִי אֶת דִּבְרֵי אַדְמוֹן: ב. הִנִּיחַ בָּנִים וּבָנוֹת וְטֻמְטוּם: בִּזְמַן שֶׁהַנְּכָסִים מְרֻבִּים - הַזְּכָרִים דּוֹחִין אוֹתוֹ אֵצֶל נְקֵבוֹת. נְכָסִים מֻעָטִין - הַנְּקֵבוֹת דּוֹחוֹת אוֹתוֹ אֵצֶל זְכָרִים. הָאוֹמֵר: ״אִם תֵּלֵד אִשְׁתִּי זָכָר יִטֹּל מָנֶה״, יָלְדָה זָכָר - נוֹטֵל מָנֶה. ״נְקֵבָה מָאתַיִם״, יָלְדָה נְקֵבָה - נוֹטֶלֶת מָאתַיִם; ״אִם זָכָר מָנֶה, אִם נְקֵבָה מָאתַיִם״, וְיָלְדָה זָכָר וּנְקֵבָה - זָכָר נוֹטֵל מָנֶה, וְהַנְּקֵבָה נוֹטֶלֶת מָאתַיִם. יָלְדָה טֻמְטוּם - אֵינוֹ נוֹטֵל. אִם אָמַר: ״כָּל מַה שֶּׁתֵּלֵד אִשְׁתִּי יִטֹּל״ - הֲרֵי זֶה יִטֹּל. וְאִם אֵין שָׁם יוֹרֵשׁ אֶלָּא הוּא - יוֹרֵשׁ אֶת הַכֹּל: ג. הִנִּיחַ בָּנִים גְּדוֹלִים וּקְטַנִּים, הִשְׁבִּיחוּ גְּדוֹלִים אֶת הַנְּכָסִים - הִשְׁבִּיחוּ לָאֶמְצַע. אִם אָמְרוּ: ״רְאוּ מַה שֶּׁהִנִּיחַ לָנוּ אַבָּא, הֲרֵי אָנוּ עוֹשִׂים וְאוֹכְלִין״ - הִשְׁבִּיחוּ לְעַצְמָן. וְכֵן הָאִשָּׁה שֶׁהִשְׁבִּיחָה אֶת הַנְּכָסִים - הִשְׁבִּיחָה לָאֶמְצַע. אִם אָמְרָה: ״רְאוּ מַה שֶּׁהִנִּיחַ לִי בַּעֲלִי, הֲרֵי אֲנִי עוֹשָׂה וְאוֹכֶלֶת״ - הִשְׁבִּיחָה לְעַצְמָהּ: ד. הָאַחִין הַשֻּׁתָּפִין, שֶׁנָּפַל אֶחָד מֵהֶן לָאֶמָּנוּת - נָפַל לָאֶמְצַע. חָלָה וְנִתְרַפֵּא - נִתְרַפֵּא מִשֶּׁל עַצְמוֹ. הָאַחִין שֶׁעָשׂוּ מִקְצָתָן שׁוּשְׁבִינוּת בְּחַיֵּי הָאָב, חֲזָרָה שׁוּשְׁבִינוּת - חֲזָרָה לָאֶמְצַע, שֶׁהַשּׁוּשְׁבִינוּת נִגְבֵּית בְּבֵית־דִּין. אֲבָל הַשּׁוֹלֵחַ לַחֲבֵרוֹ כַּדֵּי יַיִן וְכַדֵּי שֶׁמֶן - אֵינָן נִגְבִּין בְּבֵית־דִּין, מִפְּנֵי שֶׁהֵן גְּמִילוּת חֲסָדִים: ה. הַשּׁוֹלֵחַ סִבְלוֹנוֹת לְבֵית חָמִיו, שָׁלַח שָׁם מֵאָה מָנֶה, וְאָכַל שָׁם סְעֻדַּת חָתָן, אֲפִלּוּ בְּדִינָר - אֵינָן נִגְבִּין. לֹא אָכַל שָׁם סְעֻדַּת חָתָן - הֲרֵי אֵלּוּ נִגְבִּין. שָׁלַח סִבְלוֹנוֹת מְרֻבִּין שֶׁיַּחְזְרוּ עִמָּהּ לְבֵית בַּעְלָהּ - הֲרֵי אֵלּוּ נִגְבִּים. סִבְלוֹנוֹת מֻעָטִין שֶׁתִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בְּבֵית אָבִיהָ - אֵינָן נִגְבִּין: ו. שְׁכִיב־מְרַע שֶׁכָּתַב כָּל נְכָסָיו לַאֲחֵרִים, וְשִׁיֵּר קַרְקַע כָּל שֶׁהוּא - מַתְּנָתוֹ קַיֶּמֶת. לֹא שִׁיֵּר קַרְקַע כָּל שֶׁהוּא - אֵין מַתְּנָתוֹ קַיֶּמֶת. לֹא כָּתַב בָּהּ: ״שְׁכִיב־מְרַע״, הוּא אוֹמֵר ״שְׁכִיב־מְרַע הָיָה״, וְהֵן אוֹמְרִים: ״בָּרִיא הָיָה״ - צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָה שֶׁהָיָה שְׁכִיב־מְרַע, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: הַמּוֹצִיא מֵחֲבֵרוֹ עָלָיו הָרְאָיָה: ז. הַמְחַלֵּק נְכָסָיו עַל־פִּיו - רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אֶחָד בָּרִיא וְאֶחָד מְסֻכָּן, נְכָסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן אַחֲרָיוּת - נִקְנִין בַּכֶּסֶף וּבַשְּׁטָר וּבַחֲזָקָה, וְשֶׁאֵין לָהֶן אַחֲרָיוּת - אֵין נִקְנִין אֶלָּא בִּמְשִׁיכָה. אָמְרוּ לוֹ: מַעֲשֶׂה בְּאֶמֶן

שֶׁל בְּנֵי רוֹכֵל, שֶׁהָיְתָה חוֹלָה וְאָמְרָה: ׳תְּנוּ כְּבִינָתִי לְבִתִּי וְהִיא בִּשְׁנֵים־עָשָׂר מָנֶה׳, וָמֵתָה, וְקִימוּ אֶת דְּבָרֶיהָ. אָמַר לָהֶן: בְּנֵי רוֹכֵל תְּקַבְּרֵם אִמָּם! וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בַּשַּׁבָּת דְּבָרָיו קַיָּמִין, מִפְּנֵי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לִכְתֹּב. אֲבָל לֹא בַּחֹל. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: בַּשַּׁבָּת אָמְרוּ, קַל וָחֹמֶר בַּחֹל. כֵּיוֹצֵא בּוֹ: זָכִין לַקָּטָן, וְאֵין זָכִין לַגָּדוֹל, דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: לַקָּטָן אָמְרוּ, קַל וָחֹמֶר לַגָּדוֹל: ח. נָפַל הַבַּיִת עָלָיו וְעַל אָבִיו, אוֹ עָלָיו וְעַל מוֹרִישָׁיו, וְהָיְתָה עָלָיו כְּתֻבַּת אִשָּׁה וּבַעַל־חוֹב, יוֹרְשֵׁי הָאָב אוֹמְרִים: ׳הַבֵּן מֵת רִאשׁוֹן, וְאַחַר־כָּךְ מֵת הָאָב׳; בַּעֲלֵי הַחוֹב אוֹמְרִים: ׳הָאָב מֵת רִאשׁוֹן, וְאַחַר־כָּךְ מֵת הַבֵּן׳ – בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: יַחֲלֹקוּ. וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: נְכָסִים בְּחֶזְקָתָן: ט. נָפַל הַבַּיִת עָלָיו וְעַל אִשְׁתּוֹ, יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל אוֹמְרִים: ׳הָאִשָּׁה מֵתָה רִאשׁוֹנָה, וְאַחַר־כָּךְ מֵת הַבַּעַל׳; יוֹרְשֵׁי הָאִשָּׁה אוֹמְרִים: ׳הַבַּעַל מֵת רִאשׁוֹן, וְאַחַר־כָּךְ מֵתָה הָאִשָּׁה׳ – בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: יַחֲלֹקוּ. וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: נְכָסִים – בְּחֶזְקָתָן, כְּתֻבָּה – בְּחֶזְקַת יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל, נְכָסִים הַנִּכְנָסִים וְהַיּוֹצְאִין עִמָּהּ – בְּחֶזְקַת יוֹרְשֵׁי הָאָב: י. נָפַל הַבַּיִת עָלָיו וְעַל אִמּוֹ – אֵלּוּ וָאֵלּוּ מוּדִים שֶׁיַּחֲלֹקוּ. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: מוֹדֶה אֲנִי בָּזֶה, שֶׁהַנְּכָסִים בְּחֶזְקָתָן. אָמַר לוֹ בֶּן עַזַּאי: עַל הַחֲלוּקִין אָנוּ מִצְטַעֲרִין, אֶלָּא שֶׁבָּאתָ לַחֲלֹק עָלֵינוּ אֶת הַשָּׁוִין?!

מַסֶּכֶת בָּבָא בָּתְרָא פֶּרֶק י

א. גֵּט פָּשׁוּט – עֵדָיו מִתּוֹכוֹ. וּמְקֻשָּׁר – עֵדָיו מֵאֲחוֹרָיו. פָּשׁוּט שֶׁכָּתְבוּ עֵדָיו מֵאֲחוֹרָיו, וּמְקֻשָּׁר שֶׁכָּתְבוּ עֵדָיו מִתּוֹכוֹ – שְׁנֵיהֶם פְּסוּלִים. רַבִּי חֲנִינָא בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מְקֻשָּׁר שֶׁכָּתְבוּ עֵדָיו מִתּוֹכוֹ – כָּשֵׁר, מִפְּנֵי שֶׁיָּכוֹל לַעֲשׂוֹתוֹ פָּשׁוּט. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הַכֹּל כְּמִנְהַג הַמְּדִינָה: ב. גֵּט פָּשׁוּט – עֵדָיו בִּשְׁנַיִם. וּמְקֻשָּׁר – בִּשְׁלֹשָׁה. פָּשׁוּט שֶׁכָּתוּב בּוֹ עֵד אֶחָד, וּמְקֻשָּׁר שֶׁכָּתוּב בּוֹ שְׁנֵי עֵדִים – שְׁנֵיהֶם פְּסוּלִין. כָּתַב בּוֹ: ׳זוּזִין מְאָה דְּאִנּוּן סְלְעִין עֶשְׂרִין׳ – אֵין לוֹ אֶלָּא עֶשְׂרִין. ׳זוּזִין מְאָה דְּאִנּוּן תְּלָתִין סְלְעִין׳ – אֵין לוֹ אֶלָּא מָנֶה. ׳כְּסַף זוּזִין דְּאִנּוּן׳, וְנִמְחַק – אֵין פָּחוּת מִשְּׁתַּיִם. ׳כְּסַף סְלְעִין דְּאִנּוּן׳, וְנִמְחַק – אֵין פָּחוּת מִשְּׁנַיִם. ׳דַּרְכּוֹנוֹת דְּאִנּוּן׳, וְנִמְחַק – אֵין פָּחוּת מִשְּׁתַּיִם. כָּתוּב בּוֹ מִלְמַעְלָה: ׳מָנֶה׳, וּמִלְמַטָּה: ׳מָאתַיִם׳, מִלְמַעְלָה: ׳מָאתַיִם׳, וּמִלְמַטָּה: ׳מָנֶה׳ – הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הַתַּחְתּוֹן. אִם־כֵּן, לָמָּה כּוֹתְבִין אֶת הָעֶלְיוֹן? שֶׁאִם תִּמְחֵק אוֹת אַחַת מִן הַתַּחְתּוֹן, יִלְמַד מִן הָעֶלְיוֹן: ג. כּוֹתְבִין גֵּט לָאִישׁ, אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵין אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ, וְהַשּׁוֹבָר לָאִשָּׁה, אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵין בַּעְלָהּ עִמָּהּ, וּבִלְבַד שֶׁיִּהְיֶה מַכִּירָן; וְהַבַּעַל נוֹתֵן שָׂכָר. כּוֹתְבִין שְׁטָר לַלָּוֶה, אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵין מַלְוֶה עִמּוֹ; וְאֵין כּוֹתְבִין לְמַלְוֶה, עַד שֶׁיִּהְיֶה לוֹוֶה עִמּוֹ, וְהַלּוֹוֶה נוֹתֵן שָׂכָר.

כּוֹתְבִין שְׁטָר לַמּוֹכֵר, אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵין לוֹקֵחַ עִמּוֹ. וְאֵין כּוֹתְבִין לַלּוֹקֵחַ, עַד שֶׁיְּהֵא מוֹכֵר עִמּוֹ, וְהַלּוֹקֵחַ נוֹתֵן שָׂכָר: ד. אֵין כּוֹתְבִין שִׁטְרֵי אֵרוּסִין וְנִשּׂוּאִין, אֶלָּא מִדַּעַת שְׁנֵיהֶם; וְהֶחָתָן נוֹתֵן שָׂכָר. אֵין כּוֹתְבִין שִׁטְרֵי אֲרִיסוּת וְקַבְּלָנוּת, אֶלָּא מִדַּעַת שְׁנֵיהֶם; וְהַמְקַבֵּל נוֹתֵן שָׂכָר. אֵין כּוֹתְבִין שִׁטְרֵי בֵרוּרִין וְכָל מַעֲשֵׂה בֵית־דִּין, אֶלָּא מִדַּעַת שְׁנֵיהֶם; וּשְׁנֵיהֶם נוֹתְנִין שָׂכָר. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: שְׁנֵיהֶם כּוֹתְבִין שְׁנַיִם, לָזֶה לְעַצְמוֹ וְלָזֶה לְעַצְמוֹ: ה. מִי שֶׁפָּרַע מִקְצָת חוֹבוֹ, וְהִשְׁלִישׁ אֶת שִׁטְרוֹ, וְאָמַר לוֹ: 'אִם לֹא נָתַתִּי לְךָ מִכָּאן וְעַד יוֹם פְּלוֹנִי תֵּן לוֹ שִׁטְרוֹ'; הִגִּיעַ זְמַן וְלֹא נָתַן – רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: יִתֵּן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא יִתֵּן: ו. מִי שֶׁנִּמְחַק שִׁטַּר חוֹבוֹ – מְעִידִין עָלָיו עֵדִים, וּבָא לִפְנֵי בֵית־דִּין, וְעוֹשִׂין לוֹ קִיּוּם: 'אִישׁ פְּלוֹנִי בֶּן פְּלוֹנִי, נִמְחַק שִׁטָּרוֹ בְּיוֹם פְּלוֹנִי, וּפְלוֹנִי וּפְלוֹנִי עֵדָיו'. מִי שֶׁפָּרַע מִקְצָת חוֹבוֹ – רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: יַחֲלִיף. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: יִכְתֹּב שׁוֹבָר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: נִמְצָא זֶה צָרִיךְ לִהְיוֹת שׁוֹמֵר שׁוֹבָרוֹ מִן הָעַכְבָּרִים. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסֵי: כָּךְ יָפֶה לוֹ, וְלֹא יוֹרַע כֹּחוֹ שֶׁל זֶה: ז. שְׁנֵי אַחִין – אֶחָד עָנִי וְאֶחָד עָשִׁיר, וְהִנִּיחַ לָהֶן אֲבִיהֶן מֶרְחָץ וּבֵית הַבַּד: עָשָׂאן לְשָׂכָר – הַשָּׂכָר לָאֶמְצַע. עָשָׂאן לְעַצְמָן – חֲרֵי הָעָשִׁיר אוֹמֵר לָעָנִי: 'קַח לְךָ עֲבָדִים, וְיִרְחֲצוּ בַּמֶּרְחָץ', 'קַח לְךָ זֵיתִים וּבֹא וַעֲשֵׂם בְּבֵית־הַבַּד'. שְׁנַיִם שֶׁהָיוּ בְּעִיר אַחַת, שֵׁם אֶחָד 'יוֹסֵף בֶּן שִׁמְעוֹן', וְשֵׁם אַחֵר 'יוֹסֵף בֶּן שִׁמְעוֹן' – אֵין יְכוֹלִין לְהוֹצִיא שְׁטָר חוֹב זֶה עַל זֶה, וְלֹא אַחֵר יָכוֹל לְהוֹצִיא עֲלֵיהֶן שְׁטָר חוֹב. נִמְצָא לְאֶחָד בֵּין שְׁטָרוֹתָיו: 'שְׁטָרוֹ שֶׁל יוֹסֵף בֶּן שִׁמְעוֹן פָּרוּעַ' – שְׁטָרוֹת שְׁנֵיהֶן פְּרוּעִין. כֵּיצַד יַעֲשׂוּ? יְשַׁלְּשׁוּ. וְאִם הָיוּ מְשֻׁלָּשִׁים – יִכְתְּבוּ סִימָן. וְאִם הָיוּ מְסֻמָּנִין – יִכְתְּבוּ: 'כֹּהֵן'. הָאוֹמֵר לִבְנוֹ: 'שְׁטָר בֵּין שְׁטָרוֹתַי פָּרוּעַ, וְאֵינִי יוֹדֵעַ אֵיזֶהוּ' – שְׁטָרוֹת כֻּלָּן פְּרוּעִין. נִמְצָא לְאֶחָד שָׁם שְׁנַיִם – הַגָּדוֹל פָּרוּעַ, וְהַקָּטָן אֵינוֹ פָּרוּעַ. הַמַּלְוֶה אֶת חֲבֵרוֹ עַל־יְדֵי עֵרֶב – לֹא יִפָּרַע מִן הָעֵרֶב. וְאִם אָמַר: 'עַל מְנָת שֶׁאֶפָּרַע מִמִּי שֶׁאִרְצֶה' – יִפָּרַע מִן הָעֵרֶב. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אִם יֵשׁ נְכָסִים לַלָּוֶה, בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ – לֹא יִפָּרַע מִן הָעֵרֶב. וְכֵן הָיָה רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הָעֵרֶב לָאִשָּׁה בִּכְתֻבָּתָהּ, וְהָיָה בַּעְלָהּ מְגָרְשָׁהּ – יַדִּירֶנָּה הֲנָאָה, שֶׁמָּא יַעֲשׂוּ קְנוּנְיָא עַל נְכָסִים שֶׁל זֶה, וְיַחֲזִיר אֶת אִשְׁתּוֹ: ח. הַמַּלְוֶה אֶת חֲבֵרוֹ בִּשְׁטָר – גּוֹבֶה מִנְּכָסִים מְשֻׁעְבָּדִים. עַל־יְדֵי עֵדִים – גּוֹבֶה מִנְּכָסִים בְּנֵי־חוֹרִין. הוֹצִיא עָלָיו כְּתַב יָדוֹ שֶׁהוּא חַיָּב לוֹ – גּוֹבֶה מִנְּכָסִים בְּנֵי־חוֹרִין. עָרֵב הַיּוֹצֵא לְאַחַר חֲתוּם שְׁטָרוֹת – גּוֹבֶה מִנְּכָסִים בְּנֵי־חוֹרִין. מַעֲשֶׂה בָּא לִפְנֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל, וְאָמַר: גּוֹבֶה מִנְּכָסִים בְּנֵי־חוֹרִין. אָמַר לוֹ בֶּן נַנָּס: אֵינוֹ גּוֹבֶה לֹא

מִנְכָּסִים מְשֻׁעְבָּדִים וְלֹא מִנְּכָסִים בְּנֵי־חוֹרִין. אָמַר לוֹ: לָמָּה? אָמַר לוֹ: הֲרֵי הַחוֹנֵק אֶת אֶחָד בַּשּׁוּק, וּמְצָאוּ חֲבֵרוֹ וְאָמַר לוֹ: ״הַנַּח לוֹ!״ – פָּטוּר, שֶׁלֹּא עַל אֱמוּנָתוֹ הִלְוָהוּ; אֶלָּא אֵיזֶהוּ עָרֵב שֶׁהוּא חַיָּב? ״הַלְוֵהוּ וַאֲנִי נוֹתֵן לְךָ״ – חַיָּב, שֶׁכֵּן עַל אֱמוּנָתוֹ הִלְוָהוּ. אָמַר רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: הָרוֹצֶה שֶׁיַּחְכִּים – יַעֲסֹק בְּדִינֵי מָמוֹנוֹת, שֶׁאֵין לְךָ מְקְצוֹעַ בַּתּוֹרָה גָּדוֹל מֵהֶן, שֶׁהֵן כְּמַעְיָן הַנּוֹבֵעַ. וְהָרוֹצֶה שֶׁיַּעֲסֹק בְּדִינֵי מָמוֹנוֹת – יְשַׁמֵּשׁ אֶת שִׁמְעוֹן בֶּן נַנָּס:

סְלִיק מַסֶּכֶת בָּבָא בַּתְרָא

מַסֶּכֶת סַנְהֶדְרִין פֶּרֶק א

א. דִּינֵי מָמוֹנוֹת – בִּשְׁלשָׁה. גְּזֵלוֹת וַחֲבָלוֹת – בִּשְׁלשָׁה. נֶזֶק וַחֲצִי נֶזֶק, תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל וְתַשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה – בִּשְׁלשָׁה. הָאוֹנֵס וְהַמְפַתֶּה וְהַמּוֹצִיא שֵׁם רַע – בִּשְׁלשָׁה, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר; וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: מוֹצִיא שֵׁם רַע – בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלשָׁה, מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ דִּינֵי נְפָשׁוֹת: ב. מַכּוֹת – בִּשְׁלשָׁה. מִשּׁוּם רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אָמְרוּ: בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלשָׁה. עִבּוּר הַחֹדֶשׁ – בִּשְׁלשָׁה. עִבּוּר הַשָּׁנָה – בִּשְׁלשָׁה, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר; רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: בִּשְׁלשָׁה מַתְחִילִין, וּבַחֲמִשָּׁה נוֹשְׁאִין וְנוֹתְנִין, וְגוֹמְרִין בְּשִׁבְעָה. וְאִם גָּמְרוּ בִּשְׁלשָׁה – מְעֻבֶּרֶת: ג. סְמִיכַת זְקֵנִים וַעֲרִיפַת עֶגְלָה – בִּשְׁלשָׁה, דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן. וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בַּחֲמִשָּׁה. הַחֲלִיצָה וְהַמְאוּנִין – בִּשְׁלשָׁה. נָטַע רְבָעִי וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁאֵין דָּמָיו יְדוּעִין — בִּשְׁלשָׁה. הַהֶקְדֵּשׁוֹת – בִּשְׁלשָׁה. הָעֲרָכִין הַמְטַלְטְלִין – בִּשְׁלשָׁה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֶחָד מֵהֶן כֹּהֵן. וְהַקַּרְקָעוֹת – תִּשְׁעָה וְכֹהֵן. וְאָדָם – כַּיּוֹצֵא בָּהֶן: ד. דִּינֵי נְפָשׁוֹת – בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלשָׁה. הָרוֹבֵעַ וְהַנִּרְבָּע – בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלשָׁה, שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא כ, טז): ״וְהָרַגְתָּ אֶת הָאִשָּׁה וְאֶת הַבְּהֵמָה״, וְאוֹמֵר (שָׁם שָׁם, טו): ״וְאֶת הַבְּהֵמָה תַּהַרְגוּ״. שׁוֹר הַנִּסְקָל – בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלשָׁה, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת כא, כט): ״הַשּׁוֹר יִסָּקֵל וְגַם בְּעָלָיו יוּמָת״, כְּמִיתַת הַבְּעָלִים – כָּךְ מִיתַת הַשּׁוֹר. הַזְּאֵב וְהָאֲרִי, הַדֹּב וְהַנָּמֵר וְהַבַּרְדְּלָס וְהַנָּחָשׁ – מִיתָתָן בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלשָׁה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: כָּל הַקּוֹדֵם לְהָרְגָן – זָכָה. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: מִיתָתָן בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלשָׁה: ה. אֵין דָּנִין – לֹא אֶת הַשֵּׁבֶט, וְלֹא אֶת נְבִיא הַשֶּׁקֶר, וְלֹא אֶת כֹּהֵן גָּדוֹל, אֶלָּא עַל־פִּי בֵּית־דִּין שֶׁל שִׁבְעִים וְאֶחָד. וְאֵין מוֹצִיאִין לְמִלְחֶמֶת הָרְשׁוּת, אֶלָּא עַל־פִּי בֵּית־דִּין שֶׁל שִׁבְעִים וְאֶחָד. אֵין מוֹסִיפִין עַל הָעִיר וְעַל הָעֲזָרוֹת, אֶלָּא עַל־פִּי בֵּית־דִּין שֶׁל שִׁבְעִים וְאֶחָד. אֵין עוֹשִׂין סַנְהֶדְרָיוֹת לַשְּׁבָטִים, אֶלָּא עַל־פִּי בֵּית־דִּין שֶׁל שִׁבְעִים וְאֶחָד. אֵין עוֹשִׂין עִיר הַנִּדַּחַת, אֶלָּא עַל־פִּי בֵּית־דִּין שֶׁל שִׁבְעִים וְאֶחָד. וְאֵין עוֹשִׂין עִיר הַנִּדַּחַת בַּסְּפָר, וְלֹא שָׁלֹשׁ, אֲבָל עוֹשִׂין אַחַת אוֹ שְׁתַּיִם: ו. סַנְהֶדְרֵי גְּדוֹלָה הָיְתָה שֶׁל

שִׁבְעִים וְאֶחָד, וּקְטַנָּה - שֶׁל עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה. וּמִנַּיִן לַגְּדוֹלָה שֶׁהִיא שֶׁל שִׁבְעִים וְאֶחָד, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּמִדְבַּר יא, טז): "אֶסְפָה־לִּי שִׁבְעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל", וּמֹשֶׁה עַל־גַּבֵּיהֶן - הֲרֵי שִׁבְעִים וְאֶחָד. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שִׁבְעִים. וּמִנַּיִן לַקְּטַנָּה שֶׁהִיא שֶׁל עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה? שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם לה, כד-כה): "וְשָׁפְטוּ הָעֵדָה"... "וְהִצִּילוּ הָעֵדָה", עֵדָה שׁוֹפֶטֶת וְעֵדָה מַצֶּלֶת - הֲרֵי כָּאן עֶשְׂרִים. וּמִנַּיִן לָעֵדָה שֶׁהִיא עֲשָׂרָה? שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם יד, כז): "עַד מָתַי לָעֵדָה הָרָעָה הַזֹּאת", יָצְאוּ יְהוֹשֻׁעַ וְכָלֵב. וּמִנַּיִן לְהָבִיא עוֹד שְׁלֹשָׁה? מִמַּשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת כג, ב): "לֹא־תִהְיֶה אַחֲרֵי רַבִּים לְרָעוֹת", שׁוֹמֵעַ אֲנִי שֶׁאֶהְיֶה עִמָּהֶם לְטוֹבָה, אִם־כֵּן לָמָּה נֶאֱמַר (שָׁם): "אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטּוֹת"? לֹא כְּהַטָּיָתְךָ לְטוֹבָה הַטָּיָתְךָ לְרָעָה: הַטָּיָתְךָ לְטוֹבָה עַל־פִּי אֶחָד, הַטָּיָתְךָ לְרָעָה עַל־פִּי שְׁנַיִם; וְאֵין בֵּית־דִּין שָׁקוּל, מוֹסִיפִין עֲלֵיהֶן עוֹד אֶחָד - הֲרֵי כָּאן עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה. וְכַמָּה יְהֵא בָּעִיר וּתְהֵא רְאוּיָה לְסַנְהֶדְרִין? מֵאָה וְעֶשְׂרִים. רַבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר: מָאתַיִם וּשְׁלֹשִׁים, כְּנֶגֶד שָׁרֵי עֲשָׂרוֹת:

מַסֶּכֶת סַנְהֶדְרִין פֶּרֶק ב

ב. כֹּהֵן־גָּדוֹל דָּן וְדָנִין אוֹתוֹ, מֵעִיד וּמְעִידִין אוֹתוֹ, חוֹלֵץ וְחוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ, וּמְיַבֵּמִין אֶת אִשְׁתּוֹ, אֲבָל הוּא אֵינוֹ מְיַבֵּם, מִפְּנֵי שֶׁהוּא אָסוּר בְּאַלְמָנָה. מֵת לוֹ מֵת - אֵינוֹ יוֹצֵא אַחַר הַמִּטָּה, אֶלָּא הֵן נִכְסִין וְהוּא נִגְלֶה, הֵן נִגְלִין וְהוּא נִכְסֶה, וְיוֹצֵא עִמָּהֶן עַד פֶּתַח הָעִיר, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵינוֹ יוֹצֵא מִן הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא כא, יב): "וּמִן הַמִּקְדָּשׁ לֹא יֵצֵא". וּכְשֶׁהוּא מְנַחֵם אֲחֵרִים - דֶּרֶךְ כָּל הָעָם עוֹבְרִין בָּזֶה אַחַר זֶה, וְהַמְּנֻחָּה מְמַצְעוֹ בֵּינוֹ לְבֵין הָעָם. וּכְשֶׁהוּא מִתְנַחֵם מֵאֲחֵרִים - כָּל הָעָם אוֹמְרִין לוֹ: 'אָנוּ כַּפָּרָתֶךָ', וְהוּא אוֹמֵר לָהֶן: 'הִתְבָּרְכוּ מִן הַשָּׁמַיִם'. וּכְשֶׁמַּבְרִין אוֹתוֹ - כָּל הָעָם מְסֻבִּין עַל הָאָרֶץ, וְהוּא מֻסָּב עַל הַסַּפְסָל: ב. הַמֶּלֶךְ לֹא דָן וְלֹא דָנִין אוֹתוֹ, לֹא מֵעִיד וְלֹא מְעִידִין אוֹתוֹ, לֹא חוֹלֵץ וְלֹא חוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ, לֹא מְיַבֵּם וְלֹא מְיַבְּמִין לְאִשְׁתּוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם רָצָה לַחֲלֹץ אוֹ לְיַבֵּם - זָכוּר לְטוֹב. אָמְרוּ לוֹ: אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ. וְאֵין נוֹשְׂאִין אַלְמְנָתוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: נוֹשֵׂא הַמֶּלֶךְ אַלְמְנָתוֹ שֶׁל מֶלֶךְ, שֶׁכֵּן מָצִינוּ בְּדָוִד שֶׁנָּשָׂא אַלְמְנָתוֹ שֶׁל שָׁאוּל, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוּאֵל־ב יב, ח): "וָאֶתְּנָה לְךָ אֶת־בֵּית אֲדֹנֶיךָ וְאֶת־נְשֵׁי אֲדֹנֶיךָ בְּחֵיקֶךָ": ג. מֵת לוֹ מֵת - אֵינוֹ יוֹצֵא מִפֶּתַח פַּלְטֵרִין שֶׁלּוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם רוֹצֶה לָצֵאת אַחַר הַמִּטָּה - יוֹצֵא, שֶׁכֵּן מָצִינוּ בְּדָוִד, שֶׁיָּצָא אַחַר מִטָּתוֹ שֶׁל אַבְנֵר, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם שָׁם ג, לא): "וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד הֹלֵךְ אַחֲרֵי הַמִּטָּה". אָמְרוּ לוֹ: לֹא הָיָה הַדָּבָר, אֶלָּא לְפַיֵּס אֶת הָעָם.

וּכְשֶׁמַּבְרִין אוֹתוֹ - כָּל הָעָם מְסַבִּין עַל הָאָרֶץ, וְהוּא מֵסֵב עַל הַדַּרְגָּשׁ: ד. וּמוֹצִיא לְמִלְחֶמֶת הָרְשׁוּת עַל־פִּי בֵּית־דִּין שֶׁל שִׁבְעִים וְאֶחָד. וּפוֹרֵץ לַעֲשׂוֹת לוֹ דֶּרֶךְ, וְאֵין מְמַחִין בְּיָדוֹ. דֶּרֶךְ הַמֶּלֶךְ - אֵין לוֹ שִׁעוּר. וְכָל הָעָם בּוֹזְזִין וְנוֹתְנִין לְפָנָיו, וְהוּא נוֹטֵל חֵלֶק בָּרֹאשׁ. "לֹא יַרְבֶּה־לּוֹ נָשִׁים" (דְּבָרִים יז, יז) - אֶלָּא שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מַרְבֶּה הוּא לוֹ, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְהוּ מְסִירוֹת אֶת לִבּוֹ. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֲפִלּוּ אַחַת וּמְסִירָה אֶת לִבּוֹ - הֲרֵי זֶה לֹא יִשָּׂאֶנָּה. אִם־כֵּן לָמָּה נֶאֱמַר (שָׁם): "וְלֹא יַרְבֶּה־לּוֹ נָשִׁים"? אֲפִלּוּ כַּאֲבִיגַיִל. "לֹא־יַרְבֶּה־לּוֹ סוּסִים" (שָׁם שָׁם, טז), אֶלָּא כְּדֵי מֶרְכַּבְתּוֹ. "וְכֶסֶף וְזָהָב לֹא יַרְבֶּה־לּוֹ מְאֹד" (שָׁם שָׁם, יז), אֶלָּא כְּדֵי לִתֵּן אַסְפַּנְיָא. וְכוֹתֵב לוֹ סֵפֶר תּוֹרָה לִשְׁמוֹ. יוֹצֵא לַמִּלְחָמָה - מוֹצִיאָה עִמּוֹ. נִכְנָס - מַכְנִיסָה עִמּוֹ. יוֹשֵׁב בַּדִּין - הִיא עִמּוֹ. מֵסֵב - הִיא כְּנֶגְדּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם שָׁם, יט): "וְהָיְתָה עִמּוֹ וְקָרָא בּוֹ כָּל־יְמֵי חַיָּיו": ה. אֵין רוֹכְבִין עַל סוּסוֹ, וְאֵין יוֹשְׁבִין עַל כִּסְאוֹ, וְאֵין מִשְׁתַּמְּשִׁין בְּשַׁרְבִיטוֹ, וְאֵין רוֹאִין אוֹתוֹ כְּשֶׁהוּא מִסְתַּפֵּר, וְלֹא כְּשֶׁהוּא עָרוֹם, וְלֹא בְּבֵית־הַמֶּרְחָץ, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם שָׁם, טו): "שׂוֹם תָּשִׂים עָלֶיךָ מֶלֶךְ" - שֶׁתְּהֵא אֵימָתוֹ עָלֶיךָ:

[יִתְרוֹ פה:]

(יום ראשון; שְׁמוֹת שטו-שטז)

הוֹצֵאתִיךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: דָּא יוֹבְלָא. כְּמָה דְּתָנֵינָן, מִסְּטָרָא דְּיוֹבְלָא נָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. וּבְגִין כַּךְ, חַמְשִׁין זִמְנִין אִדְכַּר יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּאוֹרַיְיתָא. חַמְשִׁין יוֹמִין לְקַבְּלָא אוֹרַיְיתָא. חַמְשִׁין שְׁנִין לְחֵירוּ דְּעַבְדִין.

מִבֵּית עֲבָדִים: כְּמָה דִּכְתִיב (שְׁמוֹת יב, כט): הַכָּה כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם. וְתָנֵינָן אִלֵּין כִּתְרִין תַּתָּאִין, דְּאִתְרְחִיצוּ בְּהוּ מִצְרָאֵי. כְּמָה דְּאִית בֵּיתָא לְעֵילָּא, אִית בֵּיתָא לְתַתָּא. בֵּיתָא קַדִּישָׁא לְעֵילָּא, דִּכְתִיב (מִשְׁלֵי כד, ג): בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בָּיִת. בֵּיתָא תַּתָּאָה לְתַתָּא, דְּלָא קַדִּישָׁא, כְּמָה דִּכְתִיב מִבֵּית עֲבָדִים.

תָּאנָא, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְמַר אָנֹכִי, כָּל אִנּוּן פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, דְּמִתְאַחֲדָן בְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, בְּסִטְרָא כְּלִילָא חֲוָה כְּלִילָן בְּהַאי מִלָּה.

כְּמָה דְּתָנֵינָן, כָּל פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, מִתְאַחֲדָן בְּגוּפָא דְּמַלְכָּא. מְנַהוֹן בְּרֵישָׁא דְּמַלְכָּא, וּמְנַהוֹן בְּגוּפָא, וּמְנַהוֹן בִּידֵי מַלְכָּא, וּמְנַהוֹן בְּרַגְלוֹי, וְלֵית מַאן דְּנָפִיק מִן גּוּפָא דְּמַלְכָּא לְבַר. וּבְגִין כָּךְ, מַאן דְּפָשַׁע בְּחַד פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, כְּמַאן דְּפָשַׁע בְּגוּפָא דְּמַלְכָּא, כְּמָה דִּכְתִיב (יְשַׁעְיָה סו, כד): וְיָצְאוּ וְרָאוּ בְּפִגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפֹּשְׁעִים בִּי. בִּי מַמָּשׁ. וַוי לְחַיָּיבַיָּא, דְּעַבְרִין עַל פִּתְגָּמֵי אוֹרַיְיתָא, וְלָא יַדְעִין מַאי קָא עַבְדִין.

דְּאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, הַהוּא אֲתָר דְּאִיהוּ חָב לְגַבֵּיהּ, הַהוּא אֲתָר מַמָּשׁ גַּלֵּי חוֹבֵיהּ. חָב בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גַּלֵּי חוֹבֵיהּ, דִּכְתִיב (אִיּוֹב כ, כז): יְגַלּוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ וְאֶרֶץ מִתְקוֹמָמָה לוֹ. יְגַלּוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאֶרֶץ מִתְקוֹמָמָה לוֹ: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

תַּנְיָא, שָׁמַיִם גַּלְיָין חוֹבֵיהּ דְּבַר נָשׁ. וּבְשַׁעֲתָא דְּאִיהוּ גַּלְיָא חוֹבֵיהּ, אֶרֶץ עָבִיד דִּינָא דְּבַר נָשׁ, דִּכְתִיב וְאֶרֶץ מִתְקוֹמָמָה לוֹ, לְמֶעְבַּד דִּינָא בֵּיהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, תָּנֵינָן מִשְׁמֵיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְיְהִיבַת אוֹרַיְיתָא, אִימָּא וּבְנִין בִּשְׁלֵימוּתָא

אִשְׁתְּכָחוּ, דִּכְתִיב (תְּהִלִּים קיג, ט): אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה.

אָנֹכִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ. אָנֹכִי, כְּמָה דְּתָנֵינָן, בַּת הָיְתָה לוֹ לְאַבְרָהָם אָבִינוּ, הִיא שְׁכִינְתָּא. וְדָא בַּת. יְיָ אֱלֹהֶיךָ, דִּכְתִיב (שְׁמוֹת ד, כב): בְּנִי בְכֹרִי יִשְׂרָאֵל. וּכְתִיב (מִשְׁלֵי ג, יח): עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ, הָא בֵּן.

אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, דִּכְתִיב (וַיִּקְרָא כה, יב): יוֹבֵל הִיא קֹדֶשׁ תִּהְיֶה לָכֶם, וּכְתִיב (תְּהִלִּים קיג, ט): אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה. וְקִדַּשְׁתֶּם אֵת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וּקְרָאתֶם דְּרוֹר, הָא אִמָּא וּבְנִין, יָתְבָא אִמָּא יַתְבִין בְּנִין, כֻּלְּהוּ בְּחֶדְוָה בִּשְׁלִימוּתָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה. מִתְעַבְּרָא אִמָּא, כֻּלְּהוּ מִתְעַבְּרָן בְּדוּכְתַּיְיהוּ. וּכְתִיב (דְּבָרִים כב, ו): לֹא תְקַח הָאֵם עַל הַבָּנִים. וְתָנֵינָן, לָא יַעְבִיד בַּר נָשׁ חוֹבֵי לְתַתָּא, בְּגִין דְּאִתְעֲבָר אִמָּא מֵעַל בְּנִין.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק, כֹּלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כֹּלָּא הוּא, כֹּלָּא חַד. וּמִלִּין אִלֵּין, לְמִחַצְדֵי חַקְלָא אִתְגַּלְיָין. זַכָּאִין אִנּוּן בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

תָּאנֵי אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב, בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. וּכְתִיב, (בְּרֵאשִׁית ב, ד): בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְיָ אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמָיִם. בְּמָאי אוֹקִימְנָא הָנֵי קְרָאֵי, הָא תָּנֵינָן, דְּתַרְוַוייהוּ כַּחֲדָא אִתְבְּרִיאוּ. מִלַּמֵּד, שֶׁנָּטָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא קַו יְמִינוֹ וּבָרָא הַשָּׁמַיִם, וְנָטָה קַו שְׂמֹאלוֹ, וּבָרָא אֶת הָאָרֶץ. בְּקַדְמִיתָא אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, וּלְבָתַר אֶרֶץ וְשָׁמַיִם.

תָּנָן, כְּתִיב (הוֹשֵׁעַ ב, כג): בַּיּוֹם הַהוּא אֶעֱנֶה נְאֻם יְיָ אֶעֱנֶה אֶת הַשָּׁמַיִם וְהֵם יַעֲנוּ אֶת הָאָרֶץ. אֶעֱנֶה אֶת הַשָּׁמַיִם, שָׁמַיִם מַמָּשׁ. דִּכְתִיב (יְשַׁעְיָה סו, א): הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי. וְהֵם יַעֲנוּ אֶת הָאָרֶץ. הָאָרֶץ מַמָּשׁ, דִּכְתִיב וְהָאָרֶץ הֲדוֹם רַגְלָי. שָׁמַיִם, שָׁמַיִם עִלָּאִין. וְאָרֶץ, אֶרֶץ עִלָּאָה. דְּתַנְיָא, כַּד אִתְּקַן שָׁמַיִם דָּא בְּתִיקוּנוֹי, לְקַבְלֵיהּ דְּהַאי אֶרֶץ, וְתִיאוּבְתֵּיהּ לְקַבְלָהּ, בְּחַד דַּרְגָּא דְּאִקְרֵי צַדִּיק. כְּמָה דִּכְתִיב (מִשְׁלֵי י, כה): וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, וְאִתְדַּבַּק בְּהַאי אֶרֶץ.

וּמֵרִישָׁא דְּמַלְכָּא, עַד הַהוּא אֲתָר דְּשָׁאֲרֵי הַאי צַדִּיק, אָתֵי חַד נַהֲרָא

[יִתְרוֹ פו.]

(יום שֵׁנִי ; שְׁמוֹת שיז-שיח)

קַדִּישָׁא, מִשְׁחָא דִּרְבוּת, וְאַטִּיל בְּסִגִּיאוּת תִּיאוּבְתָּא, בְּהַאי אֶרֶץ קַדִּישָׁא, וְנָטַל כֻּלָּא הַאי אֶרֶץ. וּלְבָתַר, מֵהַאי אֶרֶץ אִתְּזַן כֻּלָּא, עִילָּאֵי וְתַתָּאֵי. כִּדְכוֹרָא דָּא, כַּד תִּיאוּבְתֵּיהּ לְאִתְדַּבְּקָא בְּנוּקְבָּא, דְּאַפִּיק זַרְעָא דִּרְבוּת, מֵרֵישָׁא דְּמוֹחָא, בְּהַהוּא אָמָּה, וְאַטִּיל בְּנוּקְבָּא, וּמִנֵּיהּ מִתְעַבְּרָא נוּקְבָּא, אִשְׁתְּכַח, דְּכֻלְּהוּ שַׁיְיפִין דְּגוּפָּא, כֻּלְּהוּ מִתְדַּבְּקָן בְּנוּקְבָּא, וְנוּקְבָּא אֲחִידָא כֻּלָּא. כְּדוּגְמָא דָּא תָּנִינָן, כָּל דְּאַשְׁלִים לַעֲשָׂרָה קַדְמָאֵי דְּבֵי כְּנִישְׁתָּא, נוֹטֵל אַגַר כֻּלְּהוּ. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, לָקֳבֵלֵי דְּכֻלְּהוּ.

רִבִּי יִצְחָק אָמַר, כְּתִיב (שְׁמוּאֵל ב׳ כב, י) : וַיֵּט שָׁמַיִם וַיֵּרֶד, וּכְתִיב (שְׁמוֹת יט, יא) : וַיֵּרֶד יְיָ לְעֵינֵי כָל הָעָם עַל הַר סִינָי, וַיֵּט שָׁמַיִם וַיֵּרֶד, לְאָן נָחַת. אִי תֵּימָא דְּנָחַת לְסִינַי, עַל הַר סִינַי כְּתִיב וְלָא כְּתִיב בְּהַר סִינַי.

אֶלָּא, וַיֵּט שָׁמַיִם וַיֵּרֶד, לְאָן נָחַת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, נָחִית בְּדַרְגּוֹי, מִדַּרְגָּא לְדַרְגָּא, וּמִכְּתָרָא לְכִתְרָא, עַד דְּאִתְדַּבָּק בְּהַאי אֶרֶץ, וּכְדֵין אִתְנְהַר סִיהֲרָא, וְקַיְימָא בְּאַשְׁלָמוּתָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַיֵּט שָׁמַיִם וַיֵּרֶד, לְהַאי אֶרֶץ. וּכְדֵין כְּתִיב, עַל הַר סִינַי. מַה קַיְימָא עַל הַר סִינַי, הֲוֵי אֵימָא דָּא שְׁכִינְתָּא.

רִבִּי אַבָּא אָמַר מֵהָכָא (שְׁמוֹת יט, יח) : מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו יְיָ בָּאֵשׁ. וּכְתִיב (דְּבָרִים ד, כד) : כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אֹכְלָה הוּא. וּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית יט, כד) : וַיְיָ הִמְטִיר עַל סְדֹם וְעַל עֲמֹרָה גָּפְרִית וָאֵשׁ מֵאֵת ה׳ מִן הַשָּׁמָיִם. וַיְיָ הִמְטִיר דָּא הוּא אֶרֶץ מֵאָן אֲתָר נָטִיל הַאי, סוֹפְיֵהּ דִּקְרָא מוֹכַח, דִּכְתִיב מֵאֵת יְיָ מִן הַשָּׁמָיִם, מִן הַשָּׁמַיִם מַמָּשׁ. רַבִּי חִיָּיא אָמַר מֵהָכָא, וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֵת כָּל. כָּל, כְּלָלָא דִּכְלָא, דְּהָא בְּהַאי תַּלְיָא כֻּלָּא.

לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי. רִבִּי יִצְחָק אָמַר, אֱלֹהִים אֲחֵרִים, לְאַפָּקָא שְׁכִינְתָּא. עַל פָּנַי, לְאַפָּקָא אַפֵּי מַלְכָּא. דִּבְהוּ אִתְחָזֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְאִנּוּן שְׁמֵיהּ, וְהוּא אִנּוּן. הוּא שְׁמֵיהּ, דִּכְתִיב (יְשַׁעְיָה מב, ח) : אֲנִי יְיָ הוּא שְׁמִי. הוּא וּשְׁמֵיהּ

חַד הוּא, בְּרִיךְ שְׁמֵיהּ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא.

תָּאנֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן, זַכָּאִין אִנּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרָא לוֹן אָדָם, דִּכְתִיב (יְחֶזְקֵאל לה, לא): וְאַתֶּן צֹאנִי צֹאן מַרְעִיתִי אָדָם אַתֶּם; אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם (וַיִּקְרָא א, ב). מַאי טַעֲמָא קָרָא לוֹן אָדָם. מִשּׁוּם דִּכְתִיב (דְּבָרִים ד, ד): וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ אֱלֹהֵיכֶם. אַתֶּם וְלֹא שְׁאָר עַמִּין. וּבְגִין כָּךְ אָדָם אַתֶּם, אַתֶּם קְרוּיִין אָדָם, וְאֵין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת קְרוּיִין אָדָם.

דְּתַנְיָא, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, כֵּיוָן דְּבַר נָשׁ יִשְׂרָאֵל אִתְגְּזַר, עָאל בִּבְרִית דְּגָזַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַבְרָהָם, דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית כד, א): וַיְיָ בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּל. וּכְתִיב (מִיכָה ז, כ): חֶסֶד לְאַבְרָהָם. וְשָׁאֲרֵי לְמֵיעָאל בְּהַאי אַתָּר. כֵּיוָן דְּזָכָה לְקַיְימָא פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, עָאל בֵּיהּ בְּהַאי אָדָם, וְאִתְדַּבַּק בְּגוּפָא דְּמַלְכָּא, וּכְדֵין אִקְרֵי אָדָם.

וְזַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל אִקְרוֹן אָדָם. תָּא חֲזֵי, כְּתִיב בֵּיהּ בְּיִשְׁמָעֵאל, (בְּרֵאשִׁית יז, יב): וְהוּא יִהְיֶה פֶּרֶא אָדָם. פֶּרֶא אָדָם, וְלֹא אָדָם. פֶּרֶא אָדָם, מִשּׁוּם דְּאִתְגְּזַר. וְשֵׁירוּתָא דְּאָדָם הֲוָה בֵּיהּ, דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית יז, כה): וְיִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ בֶּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּהִמֹּלוֹ אֵת בְּשַׂר עָרְלָתוֹ, כֵּיוָן דְּאִתְגְּזַר, עָאל בְּהַאי שֵׁירוּתָא, דְּאִקְרֵי כָּל. הָדָא הוּא דִּכְתִיב וְהוּא יִהְיֶה פֶּרֶא אָדָם, וְלֹא אָדָם. יָדוֹ בַכֹּל, יָדוֹ בַּכֹּל וַדַּאי, וְלָא יַתִּיר, מִשּׁוּם דְּלָא קַבִּיל פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא. שֵׁירוּתָא הֲוָה בֵּיהּ, בְּגִין דְּאִתְגְּזַר, וְלָא אִשְׁתְּלִים בְּפִקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא. אֲבָל זַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִשְׁתְּלִימוּ בְּכֻלָּא, אִקְרוֹן אָדָם מַמָּשׁ, וּכְתִיב (דְּבָרִים לב, ט): כִּי חֵלֶק יְיָ עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, בְּגִין דָּא, כָּל פַּרְצוּפִין שָׁרוּ, בַּר מִפַּרְצוּפָא דְּאָדָם. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כַּד אִתְעֲבַד, אִתְחָזֵי דִּגְלִיפָא גּוֹ גְּלִיפִין דְּאַשְׁלְמוּתָא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הַיְינוּ דְּאָמְרֵי אִינְשֵׁי קִיטְרוֹי בְּזֵיקָא, בְּטִפְסָא שְׁכִיחֵי.

רַבִּי יְהוּדָה הֲוָה אָזִיל מִקַּפּוֹטְקִיָּא לְלוּד, לְמֵחֱמֵי לְרַבִּי שִׁמְעוֹן דַּהֲוָה תַּמָּן, וַהֲוָה רַבִּי חִזְקִיָּה אָזִיל עִמֵּיהּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי חִזְקִיָּה, הָא דְּתָנֵינָן קָמֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן, וְהוּא יִהְיֶה

[יִתְרוֹ פו:]

(יום שְׁלִישִׁי; שְׁמוֹת שיט-שכ)

פֶּרֶא אָדָם, וַדַּאי כָּךְ הוּא. וְדָא הוּא בְּרִירָא דִּמְלָה. סוֹפֵיהּ דִּקְרָא דִּכְתִיב, וְעַל פְּנֵי כָל אֶחָיו יִשְׁכּוֹן. מַהוּ וְעַל פְּנֵי כָל אֶחָיו יִשְׁכּוֹן.

אָמַר לֵיהּ, לָא שְׁמַעְנָא, וְלָא אֵימָא. דְּהָא אוֹלִיפְנָא, כְּתִיב (דְּבָרִים ד, מד): וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם מֹשֶׁה. אֲשֶׁר שָׂם מֹשֶׁה, אַתָּה יָכוֹל לוֹמַר. דְּלָא שָׂם מֹשֶׁה, אִי אַתָּה יָכוֹל לוֹמַר.

פָּתַח רִבִּי יְהוּדָה וְאָמַר (שָׁם ל, כ): כִּי הוּא חַיֶּיךָ וְאֹרֶךְ יָמֶיךָ. מַאן דְּזָכֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא אִתְפְּרַשׁ מִינָהּ, זָכֵי לְתָרִין חַיִּין, חַד בְּעָלְמָא דֵּין, וְחַד בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. דִּכְתִיב חַיֶּיךָ, תְּרֵי. וְכָל מַאן דְּיִתְפְּרַשׁ מִינָהּ, כְּמַאן דְּמִתְפְּרַשׁ מִן חַיֵּי, וּמַאן דְּמִתְפְּרַשׁ מֵרִבִּי שִׁמְעוֹן, כְּאִילּוּ מִתְפְּרַשׁ מִכֹּלָא.

וּמַה בְּהַאי קְרָא דְּאִיהוּ פָּתַח פִּתְחָא, לָא יָכִילְנָא לְמֵיעָאל בָּהּ, פִּתְגָּמֵי אוֹרַיְיתָא דְּסִתִּימִין, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. וַוי לְדָרָא, דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי יִסְתְּלִיק מִנֵּיהּ. דְּכַד אֲנָן קַיְימִין קָמֵי דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, מַבּוּעִין דִּלְבָּא פְּתִיחִין לְכָל עִיבָר, וְכֹלָּא מִתְגַּלְיָא. וְכַד אִתְפְּרַשְׁנָא מִנֵּיהּ. לָא יְדַעְנָא מִידִי, וְכָל מַבּוּעִין סְתִימִין.

אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה, הַיְינוּ דִּכְתִיב (בַּמִּדְבָּר יא, כה): וַיָּאצֶל מִן הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלָיו וַיִּתֵּן עַל שִׁבְעִים אִישׁ הַזְּקֵנִים, כְּבוּצִינָא דָּא, דְּנָהֲרִין מִינֵּיהּ כַּמָּה בּוּצִינִין, וְהוּא בְּקִיּוּמֵיהּ שְׁכִיחַ. כָּךְ רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי מָאנֵי דְּבּוּצִינִין, הוּא נָהִיר לְכֹלָּא, וּנְהוֹרָא לָא אַעְדֵּי מִנֵּיהּ, וְאִשְׁתְּכַח בְּקִיּוּמֵיהּ. אָזְלוּ עַד דְּמָטוּ לְגַבֵּיהּ.

כַּד מָטוּ גַּבֵּיהּ, אַשְׁכְּחוּהוּ דַּהֲוָה יָתִיב וְלָעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וַהֲוָה אָמַר (תְּהִלִּים קב, א): תְּפִלָּה לְעָנִי כִּי יַעֲטֹף וְלִפְנֵי יְיָ יִשְׁפּוֹךְ שִׂיחוֹ. כָּל צְלוֹתָא דְּיִשְׂרָאֵל צְלוֹתָא, וּצְלוֹתָא דְּעָנִי עִלָּאָה מִכֻּלְּהוּ. מַאי טַעֲמָא. מִשּׁוּם דְּהַאי סַלְקָא עַד כּוּרְסֵי יְקָרָא דְּמַלְכָּא, וְאִתְעַטָּר בְּרֵישֵׁיהּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתַּבַּח בְּהַהִיא צְלוֹתָא וַדַּאי, תְּפִלָּה דְּעָנִי תְּפִלָּה אִקְרֵי.

כִּי יַעֲטֹף. עִטּוּפָא דָּא, לָאו עִטּוּפָא דְּכַסּוּ הוּא, דְּהָא לֵית לֵיהּ. אֶלָּא, כְּתִיב הָכָא כִּי יַעֲטֹף. וּכְתִיב הָתָם

(אֵיכָה ב, יט) : הָעֲטוּפִים בְּרָעָב. וְלִפְנֵי יְיָ יִשְׁפֹּךְ שִׂיחוֹ, דְּיִקְבַּל קַמֵּי מָארֵיהּ, וְדָא נִיחָא לֵיהּ קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִשּׁוּם דְּעָלְמָא מִתְקַיְּימָא בֵּיהּ, כַּד לָא אִשְׁתְּכָחוּ שְׁאַר קַיְּימֵי עָלְמָא בְּעָלְמָא. וַוי לְמַאן דְּהַהוּא מִסְכְּנָא יְקַבֵּל עֲלוֹהִי לְמָארֵיהּ, מִשּׁוּם דְּמִסְכְּנָא קָרִיב לְמַלְכָּא יַתִּיר מִכֻּלְּהוּ, דִּכְתִיב (שְׁמוֹת כב, כו) : וְהָיָה כִּי יִצְעַק אֵלַי וְשָׁמַעְתִּי כִּי חַנּוּן אָנִי.

וְלִשְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא, זִמְנִין דִּשְׁמַע, זִמְנִין דְּלָא שָׁמַע. מַאי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּדִיוּרֵיהּ דְּמַלְכָּא בְּהָנֵי מָאנֵי תְּבִירֵי, דִּכְתִיב (יְשַׁעְיָה נז, טו) : וְאֶת דַּכָּא וּשְׁפַל רוּחַ. וּכְתִיב (תְּהִלִּים לד, יט) : קָרוֹב יְיָ לְנִשְׁבְּרֵי לֵב, לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה (שָׁם נא, יט).

מִכָּאן תָּנִינָן, מַאן דְּנָזִיף בְּמִסְכְּנָא, נָזִיף בִּשְׁכִינְתָּא, דִּכְתִיב וְאֶת דַּכָּא וּשְׁפַל רוּחַ. וּכְתִיב (מִשְׁלֵי כב, כג) : כִּי יְיָ יָרִיב רִיבָם וְגוֹ׳. בְּגִין דְּאַפּוֹטְרוֹפָּא דִּלְהוֹן תַּקִּיפָא, וְשַׁלִּיטָא עַל כֹּלָּא, דְּלָא אִצְטְרִיךְ סַהֲדֵי, וְלָא אִצְטְרִיךְ לְדַיְּינָא אַחֲרָא, וְלָא נָטִיל מַשְׁכּוֹנָא, כְּשְׁאַר דַּיְּינָא. וּמַה מַשְׁכּוֹנָא נָטִיל, נִשְׁמָתִין דְּבַר נָשׁ, דִּכְתִיב וְקָבַע אֶת קֹבְעֵיהֶם נָפֶשׁ.

תּוּ אָמַר תְּפִלָּה לְעָנִי, כָּל אֲתָר דְּאִקְרֵי תְּפִלָּה, מִלָּה עִלָּאָה הִיא, דְּהִיא סַלְקָא לַאֲתָר עִלָּאָה. תְּפִלָּה דְּרִישָׁא, אִנּוּן תְּפִלֵּי דְּמַלְכָּא, דְּאָנַח לְהוּ.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אַסְחַר רֵישֵׁיהּ, וְחָמָא לְרִבִּי יְהוּדָה וּלְרִבִּי חִזְקִיָּה, דְּמָטוּ גַּבֵּיהּ. בָּתַר דְּסַיְּימוּ אִסְתַּכַּל בְּהוּ. אָמַר לְהוּ, סִימָא הַוָּה לְכוּ וְאִתְאֲבִיד מִנַּייכוּ. אָמְרוּ לֵיהּ, וַדַּאי דְּפִתְחָא עִלָּאָה פָּתַח מֹר, וְלָא יָכִילְנָא לְמֵיעָאל בָּהּ.

אָמַר, מַאי הִיא. אָמְרוּ לֵיהּ (בְּרֵאשִׁית טז, יב) : וְהוּא יִהְיֶה פֶּרֶא אָדָם, וְסוֹפֵיהּ דִּקְרָא בָּעֵינָא לְמִנְדַּע, דִּכְתִיב וְעַל פְּנֵי כָל אֶחָיו יִשְׁכּוֹן, מַהוּ עַל פְּנֵי כָל אֶחָיו. דְּהָא בְּרִירָא דְּכוּלֵיהּ קִרָא יְדַעְנָא, וְהַאי לָא יְדַעְנָא, דְּסֵיפֵיהּ דִּקְרָא לָא אִתְחֲזֵי כְּרֵישֵׁיהּ.

אָמַר לוֹן, חַייכוֹן, כֹּלָּא חַד מִלָּה הִיא, וּבְחַד דַּרְגָּא סַלְקָא. תָּאנָא, כַּמָּה פָּנִים לַפָּנִים, אִית לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. פָּנִים דְּנַהֲרִין. פָּנִים דְּלָא נַהֲרִין. פָּנִים תַּתָּאִין. פָּנִים

[יִתְרוֹ פז.]

(יום רְבִיעִי; שְׁמוֹת שכא-שכב)

רְחִיקִין. פָּנִים קְרִיבִין. פָּנִים דִּלְגוֹ. פָּנִים דִּלְבַר. פָּנִים דִּימִינָא. פָּנִים דִּשְׂמָאלָא.

תָּא חֲזִי, זַכָּאִין אִנּוּן יִשְׂרָאֵל קָמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דַּאֲחִידָן בְּאַנְפִּין עִלָּאִין דְּמַלְכָּא. בְּאִנּוּן פָּנִים דְּהוּא וּשְׁמֵיהּ אֲחִידָן בְּהוּ, וְאִנּוּן וּשְׁמֵיהּ חַד הוּא. וּשְׁאַר עַמִּין אֲחִידָן בְּאִנּוּן פָּנִים רְחִיקִין, בְּאִנּוּן פָּנִים תַּתָּאִין. וּבְגִינֵי כָּךְ אִנּוּן רְחִיקִין מִגּוּפָא דְּמַלְכָּא, דְּהָא חֲמֵינָא כָּל אִנּוּן דְּמִצְרַיִם, קְרִיבוּי דְּיִשְׂרָאֵל, כְּמָה אַחִין וּקְרִיבִין הֲווֹ לֵיהּ, וְכֻלְּהוּ הֲווֹ בְּאַנְפִּין תַּתָּאִין, בְּאִנּוּן פָּנִים רְחִיקִין.

וּבְגִינֵיהּ דְּאַבְרָהָם, כַּד אִתְגְּזַר יִשְׂרָאֵל, זָכָה, דְּשַׁוִּי מָדוֹרֵיהּ וְחוּלָקֵיהּ בַּאֲתַר דְּשָׁלִיטָא עַל כָּל אִנּוּן פָּנִים רְחִיקִין וְתַתָּאִין, עַל כָּל אִנּוּן פָּנִים דְּשְׂמָאל עַמִּין. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב יָדוֹ בַכֹּל, וּבְגִינֵי כָּךְ עַל פְּנֵי כָּל אֶחָיו יִשְׁכֹּן, כְּלוֹמַר, יְשַׁוֵּי מָדוֹרֵיהּ וְחוּלָקֵיהּ לְעֵילָּא מִכֻּלְּהוּ, דִּכְתִיב יָדוֹ בַכֹּל, דְּשַׁלְטָא עַל כָּל שְׁאַר פָּנִים דִּלְתַתָּא. וּבְגִין כָּךְ עַל פְּנֵי כָּל אֶחָיו וַדַּאי, דְּלָא זָכוּ כְּוָותֵיהּ.

אָתוּ רִבִּי יְהוּדָה וְרִבִּי חִזְקִיָּה, וְנָשְׁקוּ יְדוֹי. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, הַיְינוּ דְּאָמְרֵי אִינָשֵׁי, חַמָּרָא בְּדַרְדְּיָא, וּנְבִיעָא דְּבֵירָא, בִּקְטִירָא דְּקִיזָרָא אִתְעַטָּר. וַוי לְעָלְמָא, כַּד יִסְתַּלַּק מֹר מִנֵּיהּ. וַוי לְדָרָא, דְּיִתְעָרַע בְּהַהוּא זִמְנָא. זַכָּאָה דָּרָא דְּאִשְׁתְּמוֹדְעוּן לֵיהּ לְמֹר. זַכָּאָה דָּרָא דְּאִיהוּ שָׁרֵי בְּגַוֵּיהּ.

אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה, הָא תָּנִינָן, גִּיּוֹרָא כַּד אִתְגְּזַר, אִקְרֵי גֵּר צֶדֶק, וְלָא יַתִּיר. וְהָכָא אָמַר מֹר יָדוֹ בַכֹּל. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, כֹּלָּא אִתְקְשָׁר בְּחַד. אֲבָל גִּיּוֹרָא תָּנִינָן. שָׁאנֵי יִשְׂמָעֵאל, דְּלָאו גִּיּוֹרָא הוּא. בְּרִיהּ דְּאַבְרָהָם הֲוָה, בְּרִיהּ דְּקַדִּישָׁא הֲוָה. וּכְתִיב בֵּיהּ בְּיִשְׂמָעֵאל (בְּרֵאשִׁית יז, כ): הִנֵּה בֵּרַכְתִּי אֹתוֹ. כְּתִיב הָכָא, בֵּרַכְתִּי אוֹתוֹ. וּכְתִיב הָתָם (בְּרֵאשִׁית כד, א): וַיְיָ בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּל. וְעַל כָּךְ כְּתִיב, יָדוֹ בַכֹּל.

וּבְגִינֵי כָּךְ כְּתִיב, עַל פְּנֵי כָּל אֶחָיו יִשְׁכֹּן. דְּאִי שְׁאַר קְרִיבוּי אִתְגְּזָרוּ

אִקְרוֹן גֵּירֵי צֶדֶק, וְלָא יַתִּיר, וְהוּא יַתִּיר וְעִלָּאָה מִכֻּלְהוּ. כָּל שֶׁכֵּן אִנּוּן דְּלָא אִתְגְּזָרוּ, דְּקַיְימִין בְּאִנּוּן אַפִּין רְחִיקִין, בְּאִנּוּן אַפִּין תַּתָּאִין. וְאִיהוּ, מָדְוֹרֵיהּ לְעֵילָּא מִכָּל פָּנִים דִּידְהוּ, וּמִכָּל פָּנִים דְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, עַל פְּנֵי כָּל אֶחָיו יִשְׁכּוֹן. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין כָּךְ אַכְרִיז וְאָמַר, לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי, דְּדָא הוּא מְהֵימָנוּתָא דִּילֵיהּ.

לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה (שְׁמוֹת כ, ג), הָא אִתְמַר. וְאָמַר רִבִּי יוֹסִי, כָּל פַּרְצוּפִין שָׁרֵי, בַּר מִפַּרְצוּפָא דְּאָדָם, דְּהָא הַאי פַּרְצוּפָא שָׁלִיט בְּכֹלָּא.

דָּבָר אַחֵר, לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה. רִבִּי יִצְחָק פָּתַח (קֹהֶלֶת ה, ה): אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לַחֲטִיא אֶת בְּשָׂרֶךָ. כַּמָּה אִית לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאִזְדַּהֲרָא עַל פִּתְגָּמֵי אוֹרַיְיתָא, כַּמָּה אִית לֵיהּ לְאִזְדַּהֲרָא דְּלָא יִטְעֵי בְּהוּ, וְלָא יָפִיק מֵאוֹרַיְיתָא מַה דְּלָא יָדַע, וְלָא קַבִּיל מֵרַבֵּיהּ. דְּכָל מַאן דְּאָמַר בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא מַה דְּלָא יָדַע, וְלָא קַבִּיל מֵרַבֵּיהּ, עָלֵיהּ כְּתִיב לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זַמִּין לְאִתְפָּרְעָא מִנֵּיהּ, בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, בְּזִמְנָא דְּנִשְׁמָתֵיהּ בַּעְיָא לְמֵיעָאל לְדוּכְתָּא, דַּחְיָין לָהּ לְבַר, וְתִשְׁתְּצֵי מֵהַהוּא אֲתָר דְּצְרִירָא בִּצְרוֹרָא דְּחַיֵּי דִּשְׁאַר נִשְׁמָתִין. כְּמָה דְּתָנִינָן, (שָׁם): לָמָּה יִקָּצֵף הָאֱלֹהִים עַל קוֹלֶךָ. קוֹלֶךָ: דָּא הִיא נִשְׁמָתֵיהּ דְּבַר נָשׁ. אָמַר רַבִּי חִיָּיא, עַל דָּא כְּתִיב, כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֵל קַנָּא. מַאי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּקַנֵּי לִשְׁמֵיהּ בְּכֹלָּא. אִי בְּגִין פַּרְצוּפִין מְקַנֵּי לִשְׁמֵיהּ, מִשּׁוּם דְּמִשְׁתַּקַּר בִּשְׁמֵיהּ. אִי מִשּׁוּם אוֹרַיְיתָא.

תָּנִינָן, אוֹרַיְיתָא כֻּלָּא שְׁמָא קַדִּישָׁא הִיא, דְּלֵית לָךְ מִלָּה בְּאוֹרַיְיתָא דְּלָא כְּלִיל בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. וּבְגִינֵי כָךְ, בָּעֵי לְאִזְדַּהֲרָא, בְּגִין דְּלָא יִטְעֵי בִּשְׁמֵיהּ קַדִּישָׁא, וְלָא יְשַׁקַּר בֵּיהּ. וּמַאן דְּמְשַׁקַּר בְּמַלְכָּא עִלָּאָה, לָא עָאלִין לֵיהּ לְפַלְטְרוֹי דְּמַלְכָּא, וְיִשְׁתְּצֵי מֵעָלְמָא דְּאָתֵי.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, כְּתִיב הָכָא לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה. וּכְתִיב הָתָם (שְׁמוֹת לד, א):

[יִתְרוֹ פז:]

(יום חֲמִישִׁי; שְׁמוֹת שכג-שכד)

פְּסָל לְךָ שְׁנֵי לֻחוֹת אֲבָנִים. כְּלוֹמַר, לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶּסֶל, לָא תַּעְבֵּד לְךָ אוֹרַיְיתָא אַחֲרָא דְּלָא יַדְעַת, וְלָא אָמַר לָךְ רַבָּךְ. מַאי טַעֲמָא. כִּי אָנֹכִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֵל קַנָּא, אֲנָא הוּא דְּזַמִּין לְאִתְפָּרָעָא מִינָךְ בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּנִשְׁמְתָא בַּעְיָא לְמֵיעָאל קַמָּאי, כַּמָּה זְמִינִין לְשַׁקְרָא בָּהּ, וּלְעַיְילָא לָהּ גּוֹ גֵּיהִנָּם.

תַּנְיָא, אָמַר רִבִּי יִצְחָק, לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ וְגוֹ׳, דְּבָעֵי בַּר נָשׁ דְּלָא לְשַׁקְרָא בִּשְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּקִשְׁרָא קַדְמָאָה דְּאִתְקְשָׁרוּ יִשְׂרָאֵל בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּד אִתְגְּזָרוּ. וְדָא הוּא קְיוּמָא קַדְמָאָה דְּכֹלָּא, לְמֵיעָאל בִּבְרִית דְּאַבְרָהָם, דְּהוּא קִשְׁרָא דִּשְׁכִינְתָּא. וּבָעֵי בַּר נָשׁ, דְּלָא לְשַׁקְרָא בְּהַאי בְּרִית, דְּמַאן דְּמְשַׁקַּר בְּהַאי בְּרִית, מְשַׁקַּר בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מַאי שִׁקְרָא. הוּא, דְּלָא יְיעוּל הַאי בְּרִית בִּרְשׁוּתָא אַחֲרָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (מַלְאָכִי ב, יא): וּבָעַל בַּת אֵל נֵכָר.

רִבִּי יְהוּדָה אָמַר מֵהָכָא (הוֹשֵׁעַ ה, ז): בַּיְיָ בָּגָדוּ כִּי בָנִים זָרִים יָלָדוּ. מַאן דְּמְשַׁקַּר בְּהַאי בְּרִית, מְשַׁקַּר בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מִשּׁוּם דְּהַאי בְּרִית בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲחִידָא, וּכְתִיב לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְגוֹ׳.

לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תָעָבְדֵם (שְׁמוֹת כ, ד). רִבִּי אֶלְעָזָר הַוָּה אָזִיל בְּאָרְחָא, וַהֲוָה רִבִּי חִיָּיא עִמֵּיהּ. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, כְּתִיב (דִּבְרִים כא, יא): וְרָאִיתָ בַּשִּׁבְיָה אֵשֶׁת יְפַת תֹּאַר וְגוֹ׳, מַאי טַעֲמָא. וְהָא כְּתִיב לֹא תִתְחַתֵּן בָּם. אָמַר לֵיהּ, בְּעוֹד דְּבִרְשׁוּתַיְיהוּ קַיְימֵי.

וְתָא חֲזִי, לֵית לָךְ אִנְתּוּ בְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת כְּשֵׁרָה כִּדְקָא חֲזֵי. דְּתָנֵינָן, אֲמַאי אַסְמִיךְ פַּרְשְׁתָּא דָּא לְבֶן סוֹרֵר וּמוֹרֶה. אֶלָּא בְּוַדַּאי, מַאן דְּנָסִיב הַאי אִתְּתָא, בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה יָרִית מִינָהּ. מַאי טַעֲמָא. מִשּׁוּם דְּקָשֶׁה לְמֶעְבַּר זוּהֲמָא מִינָהּ, וְכָל שֶׁכֵּן הַהִיא דְּאִתְנְסִיבַת בְּקַדְמִיתָא, דְּדִינָא בְּדִינָא אִתְדַּבַּק, וְאִסְתְּאָבַת בָּהּ, וְקַשְׁיָא זוּהֲמָא לְמֶעְבַּר מִינָהּ, וְהַיְינוּ דְּאָמַר מֹשֶׁה בִּנְשֵׁי מִדְיָן,

(בַּמִּדְבָּר לא, יז) : וְכָל אִשָּׁה יֹדַעַת אִישׁ לְמִשְׁכַּב זָכָר הֲרֹגוּ.

זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּהַהוּא בַּר נָשׁ דְּיָרִית אַחֲסַנְתָּא דָּא, וְנָטִיר לָהּ. דְּבְהַהוּא אַחֲסָנָא קַדִּישָׁא אִתְדַּבַּק בַּר נָשׁ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל שֶׁכֵּן אִי זָכֵי בְּפִקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, דְּהָא פָּשִׁיט מַלְכָּא יְמִינֵיהּ לָקָבְלֵיהּ, וְאִתְדְּבַק בְּגוּפָא קַדִּישָׁא. וְעַל דָּא כְּתִיב בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל (דְּבָרִים ד, ד) : וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ אֱלֹהֵיכֶם. וּכְתִיב (שָׁם יד, א) : בָּנִים אַתֶּם לַיְיָ. בָּנִים אַתֶּם מַמָּשׁ. דִּכְתִיב, (שְׁמוֹת ד, כב) : בְּנִי בְכֹרִי יִשְׂרָאֵל. וּכְתִיב (יְשַׁעְיָה מט, ג) : יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר.

לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם וְגוֹ' (שְׁמוֹת כ, ו). רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח (מְלָכִים ב' ד, ב) : וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֱלִישָׁע מָה אֶעֱשֶׂה לָךְ הַגִּידִי לִי מַה יֶּשׁ לָךְ בַּבָּיִת. אָמַר לָהּ אֱלִישָׁע, כְּלוּם אֵית לָךְ עַל מַה דְּתִשְׁרֵי בִּרְכָתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּתָנִינָן, אָסוּר לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְבָרְכָא עַל פָּתוֹרָא רֵיקָנְיָא. מַאי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּבִרְכָתָא דִּלְעֵילָּא, לָא שַׁרְיָא בַּאֲתַר רֵיקָנְיָא.

וּבְגִינֵי כָךְ, בָּעֵי בַּר נָשׁ לְסַדְּרָא עַל פָּתוֹרֵיהּ, חַד נַהֲמָא, אוֹ יַתִּיר, לְבָרְכָא עֲלוֹי. וְאִי לָא יָכִיל, בָּעֵי לְשַׁיְּירָא מֵהַהוּא מְזוֹנָא דְּאָכַל, עַל מַה דְּיבָרֵךְ. וְלָא יִשְׁתְּכַח דְּיבָרֵךְ בְּרֵיקָנְיָא.

כֵּיוָן דְּאָמְרָה, אֵין לִשְׁפְּחָתֵךְ כֹּל בַּבַּיִת כִּי אִם אָסוּךְ שָׁמֶן. אָמַר וַדַּאי הָא בִּרְכָתָא שְׁלֵימָתָא בְּהַאי, דִּכְתִיב (קֹהֶלֶת ז, א) : טוֹב שֵׁם מִשֶּׁמֶן טוֹב. דְּשָׁמָא קַדִּישָׁא מִשֶּׁמֶן נָפְקָא, לְאִתְבָּרְכָא, לְאַדְלָקָא בּוּצִינִין קַדִּישִׁין. מַאי שֶׁמֶן דָּא. רִבִּי יִצְחָק אָמַר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תְּהִלִּים קלג, ב) : כַּשֶּׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ וְגוֹ'. רִבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר, אִלֵּין טוּרֵי דַּאֲפַרְסְמוֹנָא דַּכְיָא.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, טוֹב שֵׁם, כַּמָּה טָבָא שְׁמָא עִלָּאָה, דְּבוּצִינִין עִלָּאִין קַדִּישִׁין, כַּד כְּלִהוּ נַהֲרִין מִשֶּׁמֶן טוֹב, כְּמָה דַּאֲמִינָא. וְאָסִיר לֵיהּ לְבַר נָשׁ, לְאַדְכָּרָא שְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרֵיקַנְיָא. דְּכָל מַאן דְּאַדְכַּר שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרֵיקַנְיָא, טָב לֵיהּ דְּלָא אִתְבְּרִי.

רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, לָא אִצְטְרִיךְ לְמִדְכַּר שְׁמָא קַדִּישָׁא אֶלָּא בָּתַר מִלָּה.

[יִתְרוֹ פח.]

(יום שִׁשִּׁי ; שְׁמוֹת שכה-שכו)

דְּהָא שְׁמָא קַדִּישָׁא, לָא אִדְכַּר בְּאוֹרַיְיתָא, אֶלָּא בָּתַר תְּרִין מִלִּין, דִּכְתִיב בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, לָא אִדְכַּר שְׁמָא קַדִּישָׁא, אֶלָּא עַל עוֹלָם שָׁלֵם. דִּכְתִיב, (בְּרֵאשִׁית ב, ד) : בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְיָ׳ אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם. מִכָּאן, דְּלָא לְאַדְכָּרָא שְׁמֵיהּ קַדִּישָׁא בְּרֵיקָנְיָא. וּכְתִיב לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְיָ אֱלֹהֶיךָ לַשָּׁוְא.

וְתָנֵינָן, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מַהוּ בְּרָכָה. שְׁמָא קַדִּישָׁא. בְּגִין דְּמִינֵיהּ מִשְׁתְּכַח בִּרְכְתָא לְכָל עָלְמָא. וּבִרְכְתָא לָא אִשְׁתְּכַח עַל אֲתָר רֵיקָנְיָא, וְלָא שַׁרְיָיא עֲלוֹי, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְיָ אֱלֹהֶיךָ לַשָּׁוְא.

זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ (שְׁמוֹת כ, ז). רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית ב, ג) : וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי, וּכְתִיב בַּמָּן (שְׁמוֹת טז, כו) : שֵׁשֶׁת יָמִים תִּלְקְטֻהוּ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לֹא יִהְיֶה בּוֹ. כֵּיוָן דְּלָא מִשְׁתְּכַח בֵּיהּ מְזוֹנֵי, מַה בִּרְכְתָא אִשְׁתְּכַח בֵּיהּ.

אֶלָּא הָכִי תָּאנָא, כָּל בִּרְכָאן דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא, בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה תַּלְיָין. וְתָאנָא, אֲמַאי לָא אִשְׁתְּכַח מָנָא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה, מִשּׁוּם דְּהַהוּא יוֹמָא, מִתְבָּרְכָאן מִינֵּיהּ כָּל שִׁיתָּא יוֹמִין עִלָּאִין, וְכָל חַד וְחַד יָהִיב מְזוֹנֵיהּ לְתַתָּא, כָּל חַד בְּיוֹמוֹי, מֵהַהִיא בִּרְכָה דְּמִתְבָּרְכָאן בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה.

וּבְגִינֵי כָךְ, מַאן דְּאִיהוּ בְּדַרְגָּא דְּמְהֵימָנוּתָא, בָּעֵי לְסַדְּרָא פָּתוֹרָא, וּלְאַתְקָנָא סְעוּדָתָא בְּלֵילְיָא דְּשַׁבְּתָא, בְּגִין דְּיִתְבָּרֵךְ פָּתוֹרֵיהּ, כָּל אִנּוּן שִׁיתָּא יוֹמִין, דְּהָא בְּהַהוּא זִמְנָא, אִזְדַּמַּן בִּרְכָה, לְאִתְבָּרְכָא כָּל שִׁיתָּא יוֹמִין דְּשַׁבְּתָא, וּבִרְכְתָא לָא אִשְׁתְּכַח בְּפָתוֹרָא רֵיקָנְיָא. וְעַל כָּךְ, בָּעֵי לְסַדְּרָא פָּתוֹרֵיהּ בְּלֵילְיָא דְּשַׁבְּתָא, בְּנַהֲמֵי וּבְמְזוֹנֵי.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אַפִּילּוּ בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא נָמֵי. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, בָּעֵי לְאִתְעַנְּגָא בְּהַאי יוֹמָא, וּלְמֵיכַל תְּלַת סְעוּדָתֵי בְּשַׁבְּתָא, בְּגִין דְּיִשְׁתְּכַח שָׂבְעָא וְעִנּוּגָא בְּהַאי יוֹמָא בְּעָלְמָא.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, לְאִזְדַּמְּנָא בִּרְכְתָא בְּאִנּוּן יוֹמִין דִּלְעֵילָּא, דְּמִתְבָּרְכָאן

מֵהַאי יוֹמָא. וְהַאי יוֹמָא, מַלְיָא רֵישֵׁיהּ דְּזֵעֵיר אַנְפִּין, מִטַּלָּא דְּנָחִית מֵעַתִּיקָא קַדִּישָׁא סְתִימָא דְּכֹלָּא, וְאָטִיל לְחַקְלָא דְּתַפּוּחִין קַדִּישִׁין תְּלַת זִמְנֵי מִכַּד עָיֵיל שַׁבְּתָא, דְּיִתְבָּרְכוּן כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא.

וְעַל דָּא, בָּעֵי בַּר נָשׁ לְאִתְעַנְּגָא תְּלַת זִמְנִין אִלֵּין, דְּהָא בְּהָא תַּלְיָא מְהֵימָנוּתָא דִּלְעֵילָּא, בְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, וּבְזֵעֵיר אַפִּין, וּבְחַקְלָא דְּתַפּוּחִין. וּבָעֵי בַּר נָשׁ לְאִתְעַנְּגָא בְּהוּ, וּלְמֶחֱדֵי בְּהוּ. וּמַאן דְּגָרַע סְעוּדָתָא מִנַּיְיהוּ, אַחְזֵי פְּגִימוּתָא לְעֵילָּא, וְעוֹנְשֵׁיהּ דְּהַהוּא בַּר נָשׁ סַגִּי.

בְּגִינֵי כָךְ, בָּעֵי לְסַדְּרָא פָּתוֹרֵיהּ, תְּלַת זִמְנֵי, מִכַּד עָיֵיל שַׁבְּתָא, וְלָא יִשְׁתְּכַח פָּתוֹרֵיהּ רֵיקָנַיָּא, וְתִשְׁרֵי בִּרְכְתָא עֲלֵיהּ, כָּל שְׁאַר יוֹמֵי דְּשַׁבְּתָא. וּבְהַאי מִלָּה, אַחְזֵי, וְתָלֵי מְהֵימָנוּתָא לְעֵילָּא.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, הַאי מַאן דְּאַשְׁלִים תְּלַת סְעוּדָתֵי בְּשַׁבְּתָא, קָלָא נָפִיק וּמַכְרְזָא עָלֵיהּ (יְשַׁעְיָה נח, יד): אָז תִּתְעַנַּג עַל יְיָ, דָּא סְעוּדָתָא חֲדָא, לָקְבֵל עַתִּיקָא קַדִּישָׁא דְּכָל קַדִּישִׁין. וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ, דָּא סְעוּדָתָא תִּנְיָינָא, לָקְבֵל חַקְלָא דְּתַפּוּחִין קַדִּישִׁין. וְהַאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ, דָּא הוּא שְׁלִימוּ דְּאִשְׁתְּלִים בִּזְעֵיר אַפִּין.

וּלְקַבְלַיְיהוּ בָּעֵי לְאַשְׁלְמָא סְעוּדָתֵיהּ, וּבָעֵי לְאִתְעַנְּגָא בְּכֻלְּהוּ סְעוּדָתֵי, וּלְמֶחֱדֵי בְּכָל חַד וְחַד מִנַּיְיהוּ, מִשּׁוּם דְּאִיהוּ מְהֵימָנוּתָא שְׁלֵימָתָא. וּבְגִין כָּךְ, שַׁבְּתָא אִתְיְקַר, מִכָּל שְׁאַר זִמְנִין וְחַגִּין, מִשּׁוּם דְּכֹלָּא בֵּיהּ אִשְׁתְּכַח, וְלָא אִשְׁתְּכַח הָכִי בְּכֻלְּהוּ זִמְנֵי וְחַגֵּי. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, בְּגִין כָּךְ, מִשּׁוּם דְּאִשְׁתְּכַח כֹּלָּא בֵּיהּ, אִידְכַּר תְּלַת זִמְנִין. דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית ב, ב): וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי. וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי. וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי.

רִבִּי אַבָּא, כַּד הַוָּה יָתִיב בִּסְעוּדָתָא דְּשַׁבְּתָא, הֲוֵי חַדֵּי בְּכָל חַד וְחַד, וַהֲוָה אָמַר, דָּא הִיא סְעוּדָתָא קַדִּישָׁא, דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא סְתִימָא דְּכֹלָּא. בִּסְעוּדָתָא אַחֲרָא הֲוָה אָמַר, דָּא הִיא סְעוּדָתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכֵן בְּכֻלְּהוּ סְעוּדָתֵי, וַהֲוָה חַדֵּי בְּכָל חַד וְחַד. כַּד הֲוָה

[יִתְרוֹ פח:]

(שַׁבַּת־קֹדֶשׁ; שְׁמוֹת שכז-שכח)

אַשְׁלִים סְעוּדָתִי, אָמַר אַשְׁלִימוּ סְעוּדָתִי דִּמְהֵימָנוּתָא.

רִבִּי שִׁמְעוֹן, כַּד הֲוָה אָתֵי לְסְעוּדָתָא, הֲוָה אָמַר הָכִי, אַתְקִינוּ סְעוּדָתָא דִּמְהֵימְנוּתָא עִלָּאָה, אַתְקִינוּ סְעוּדָתָא דְּמַלְכָּא, וַהֲוָה יָתִיב וְחַדֵּי. כַּד אַשְׁלִים סְעוּדָתָא תְּלִיתָאָה, הֲווֹ מַכְרְזֵי עָלֵיהּ, אָז תִּתְעַנַּג עַל יְיָ וְהִרְכַּבְתִּיךְ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ וְהַאֲכַלְתִּיךְ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר לְאָבוּי, אִלֵּין סְעוּדָתֵי הֵיךְ מִתְתַּקְנִין. אָמַר לֵיהּ, לֵילְיָא דְּשַׁבְּתָא, יָתִיב, וְהִרְכַּבְתִּיךְ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ. בֵּיהּ בְּלֵילְיָא, מִתְבָּרְכָא מַטְרוֹנִיתָא, וְכֻלְּהוּ חַקַל תַּפּוּחִין, וּמִתְבָּרְכָא פָּתוֹרֵיהּ דְּבַר נָשׁ, וְנִשְׁמְתָא אִתּוֹסֶפַת, וְהַהוּא לֵילְיָא, חֶדְוָה דְּמַטְרוֹנִיתָא הֲוֵי. וּבָעֵי בַּר נָשׁ לְמֶחֱדֵי בְּחֶדְוָותָא, וּלְמֵיכַל סְעוּדָתָא דְּמַטְרוֹנִיתָא.

בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא, בְּסְעוּדָתָא תְּנַיְינָא, כְּתִיב (יְשַׁעְיָה נח, יד): אָז תִּתְעַנַּג עַל יְיָ. עַל יְיָ וַדַּאי, דְּהַהִיא שַׁעֲתָא אִתְגַּלְיָא עַתִּיקָא קַדִּישָׁא, וְכֻלְּהוּ עָלְמִין בְּחֶדְוָותָא, וּשְׁלִימוּ וְחֶדְוָותָא דְּעַתִּיקָא עַבְדִּינָן, וּסְעוּדָתָא דִּילֵיהּ הוּא וַדַּאי.

בִּסְעוּדָתָא תְּלִיתָאָה דְּשַׁבְּתָא, כְּתִיב וְהַאֲכַלְתִּיךְ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ. דָּא הִיא סְעוּדָתָא דִּזְעֵיר אַפִּין, דְּהַוֵי בִּשְׁלֵימוּתָא. וְכֻלְּהוּ שִׁיתָּא יוֹמִין, מֵהַהוּא שְׁלִימוּ מִתְבָּרְכָן. וּבָעֵי בַּר נָשׁ לְמֶחֱדֵי בִּסְעוּדָתֵיהּ, וּלְאַשְׁלְמָא אִלֵּין סְעוּדָתֵי, דְּאִנּוּן סְעוּדָתֵי מְהֵימָנוּתָא שְׁלֵימָתָא דְּזַרְעָא קַדִּישָׁא דְּיִשְׂרָאֵל, דִּי מְהֵימָנוּתָא עִלָּאָה, דְּהָא דִּילְהוֹן הִיא, וְלָא דְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. וּבְגִינֵי כָּךְ אָמַר (שְׁמוֹת לא, יז): בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

תָּא חֲזֵי, בִּסְעוּדָתֵי אִלֵּין, אִשְׁתְּמוֹדְעוּן יִשְׂרָאֵל דְּאִנּוּן בְּנֵי מַלְכָּא. דְּאִנּוּן מֵהֵיכָלָא דְּמַלְכָּא, דְּאִנּוּן בְּנֵי מְהֵימָנוּתָא, וּמַאן דְּפָגִים חַד סְעוּדָתָא מִנַּיְיהוּ, אַחְזֵי פִּגִימוּתָא לְעֵילָּא, וְאַחְזֵי גַּרְמֵיהּ דְּלָאו מִבְּנֵי מַלְכָּא עִלָּאָה הוּא, דְּלָאו מִבְּנֵי הֵיכָלָא דְּמַלְכָּא הוּא, דְּלָאו מִזַּרְעָא קַדִּישָׁא דְּיִשְׂרָאֵל הוּא. וְיָהֲבִין עָלֵיהּ חוּמְרָא דְּתַלַת מְלִין, דְּיִנָא דְּגֵיהִנָּם וְגוֹ׳.

וְתָא חֲזִי, בְּכֻלְּהוּ שְׁאַר זְמִנִין וְחַגִּין, בָּעֵי בַּר נָשׁ לֶחְדֵי, וּלְמֶחְדֵי לְמִסְכְּנֵי. וְאִי הוּא חַדֵּי בִּלְחוֹדוֹי וְלָא יָהִיב לְמִסְכְּנֵי, עוֹנְשֵׁיהּ סַגִּי, דְּהָא בִּלְחוֹדוֹי חַדֵּי, וְלָא יָהִיב חֵדוּ לְאָחֳרָא. עָלֵיהּ כְּתִיב (מַלְאָכִי ב, ג): וְזֵרִיתִי פֶּרֶשׁ עַל פְּנֵיכֶם פֶּרֶשׁ חַגֵּיכֶם. וְאִי אִיהוּ בְּשַׁבָּתָא חַדֵּי, אַף עַל גַּב דְּלָא יָהִיב לְאַחֳרָא, לָא יַהֲבִין עָלֵיהּ עוֹנְשָׁא, כְּשְׁאַר זְמִנִין וְחַגִּין, דִּכְתִיב פֶּרֶשׁ חַגֵּיכֶם. פֶּרֶשׁ חַגֵּיכֶם קָאָמַר, וְלֹא פֶּרֶשׁ שַׁבַּתְכֶם. וּכְתִיב (יְשַׁעְיָה א, יד): חָדְשֵׁיכֶם וּמוֹעֲדֵיכֶם שָׂנְאָה נַפְשִׁי. וְאִלּוּ שַׁבָּת לָא קָאָמַר.

וּבְגִינֵי כָּךְ כְּתִיב, בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּמְשׁוּם דְּכָל מְהֵימָנוּתָא אִשְׁתְּכַח בְּשַׁבָּתָא, יַהֲבִין לֵיהּ לְבַר נָשׁ נִשְׁמְתָא אַחֲרָא, נִשְׁמְתָא עִלָּאָה, נִשְׁמְתָא דְּכָל שְׁלִימוּ בָּהּ, כְּדוּגְמָא דְּעִלְּמָא דְּאָתֵי. וּבְגִינֵי כָּךְ אִקְרֵי שַׁבָּת. מַהוּ שַׁבָּת, שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. שְׁמָא דְּאִיהוּ שְׁלִים מִכָּל סִטְרוֹי.

אָמַר רִבִּי יוֹסִי, וַדַּאי כָּךְ הוּא. וַוי לֵיהּ לְבַר נָשׁ, דְּלָא אַשְׁלִים חֶדְוָותָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא. וּמַאן חֶדְוָותָא דִּילֵיהּ, אִלֵּין תְּלַת סְעוּדָתֵי מְהֵימָנוּתָא. סְעוּדָתֵי דְּאַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב כְּלִילָן בְּהוּ. וְכֻלְּהוּ חֲדוּ עַל חֲדוּ, מְהֵימָנוּתָא שְׁלִימוּתָא מִכָּל סִטְרוֹי.

תָּאנָא, בַּהֲדֵין יוֹמָא מִתְעַטְּרָן אֲבָהָן, וְכָל בְּנִין יַנְקִין, מַה דְּלָאו הָכִי בְּכָל שְׁאַר חַגִּין וּזְמָנִין. בַּהֲדֵין יוֹמָא, חַיָּיבַיָּא דְּגֵיהִנָּם נַיְיחִין. בַּהֲדֵין יוֹמָא, כָּל דִּינִין אִתְכַּפְיָין, וְלָא מִתְעָרִין בְּעָלְמָא. בַּהֲדֵין יוֹמָא, אוֹרַיְיתָא מִתְעַטְּרָא בְּעִטְרִין שְׁלֵימִין. בַּהֲדֵין יוֹמָא, חֶדְוָותָא וְתַפְנוּקָא אִשְׁתְּמַע בְּמָאתָן וְחַמְשִׁין עָלְמִין.

תָּא חֲזִי, בְּכָל שִׁיתָּא יוֹמֵי דְּשַׁבְּתָא, כַּד מָטָא שַׁעֲתָא דְּצִלּוֹתָא דְּמִנְחָה, דִּינָא תַּקִּיפָא שַׁלְטָא, וְכָל דִּינִין מִתְעָרִין. אֲבָל בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא, כַּד מָטָא עִדָּן דְּצִלּוֹתָא דְּמִנְחָה, רַעֲוָא דְּרַעֲוִין אִשְׁתְּכַח, וְעַתִּיקָא קַדִּישָׁא גַּלְיָא רָצוֹן דִּילֵיהּ, וְכָל דִּינִין מִתְכַּפְיָין, וּמִשְׁתְּכַח רְעוּתָא וְחֶדְוָה בִּכְלָא.

וּבְהַאי רָצוֹן, אִסְתַּלָּק מֹשֶׁה נְבִיאָה מְהֵימָנָא קַדִּישָׁא מֵעָלְמָא. בְּגִין לְמִנְדַּע דְּלָא בְּדִינָא אִסְתַּלָּק, וְהַהִיא שַׁעֲתָא

יב מנחם אב

בְּזִמְנָא דְּאִנּוּן קַיְימִין בִּשְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא, וְסָבְלִין עֲלַיְיהוּ כַּמָּה דִינִין וְכַמָּה יִסּוּרִין, דְּאָמְרִין כִּי עָלֶיךָ הֹרַגְנוּ כָּל הַיּוֹם נֶחְשַׁבְנוּ כְּצֹאן טִבְחָה (תְּהִלִּים מד, כג).

וְכַד בַּר נַשׁ מְצַלֵּי, צָרִיךְ בְּקַדְמֵיתָא לְנַחְתָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ יהו״ה בְּקִרְיַאת שְׁמַע, וְלֵיהּ אָמְרִין שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, בְּכָל שַׁבָּתוֹת וְיוֹמִין טָבִין, בְּגִין דְּיוֹמִין דְּחוֹל תַּרְעָא דְּהֵיכָלָא פְּנִימָאָה אִיהִי סְתִימָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (יְחֶזְקֵאל מו, א): כֹּה אָמַר אדנ״י אלהי״ם שַׁעַר הֶחָצֵר הַפְּנִימִית הַפֹּנֶה קָדִים יִהְיֶה סָגוּר שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, וְאַמַּאי בְּגִין דְּמטטרון שַׁלִּיט עֲלַיְיהוּ, וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת דְּיֵיתֵי בַּעְלָהּ יִפָּתֵחַ, וְכֵן בְּיוֹם הַחֹדֶשׁ יִפָּתֵחַ, וּבְגִין דָּא, כַּד נָחִית בַּר נַשׁ יהו״ה בְּקִרְיַאת שְׁמַע, צָרִיךְ לְנַחְתָּא לֵיהּ בְּאדנ״י, דְּאִיהוּ בְּפִימֵיהּ, וּבְגִין דָּא אדנ״י שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ.

דְּתַלַת צְלוֹתִין אִנּוּן בְּשַׁבָּת, וּרְבִיעָאָה צְלוֹתָא דְּמוּסָף, צְלוֹתָא דְּעַרְבִית אַתָּה קִדַּשְׁתָּ, וְדָא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דְּאִיהִי מִסְטְרָא דְּשְׂמָאלָא, דְּתַמָּן לֵיוָאֵי, דְּאִתְמַר בְּהוֹן וְקִדַּשְׁתָּ אֶת הַלְוִיִּם, צְלוֹתָא דְּשַׁחֲרִית יִשְׂמַח מֹשֶׁה בְּמַתְּנַת חֶלְקוֹ, וְדָא נִשְׁמַת כָּל חַי, דְּאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה, עֲלָהּ אִתְמַר (תְּהִלִּים סח, יד): אִם תִּשְׁכְּבוּן בֵּין שְׁפָתָיִם, אַל תִּקְרֵי אִם אֶלָּא אֵם, דַּעֲלָהּ אִתְמַר (בְּרֵאשִׁית כח, יא): וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא, בַּאֲתַר דְּיֵשׁ כ״ב אַתְוָון דְּאוֹרַיְיתָא שְׁכִיבַת תַּמָּן, זַכָּאָה אִיהִי פּוּמָא, דְּאוֹרַיְיתָא דְּהַהִיא שַׁעְתָּא שְׁכִיבַת תַּמָּן.

צְלוֹתָא תְּלִיתָאָה אַתָּה אֶחָד וְשִׁמְךָ אֶחָד, דָּא יהו״ה עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דַּאֲחִיד בְּתַרְוַיְיהוּ, וְאִנּוּן נְשָׁמָה יְתֵירָה וְרוּחַ יְתֵירָה

וְנֶפֶשׁ יְתֵירָה, נֶפֶשׁ יְתֵירָה בְּעֶרֶב שַׁבָּת, אַתָּה קִדַּשְׁתָּ, נְשָׁמָה יְתֵירָה נִשְׁמַת כָּל חַי, דְּאִתְמַר בָּהּ יִשְׂמַח מֹשֶׁה בְּמַתְּנַת חֶלְקוֹ, רוּחַ יְתֵירָה אַתָּה אֶחָד וְשִׁמְךָ אֶחָד, זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּאַפְתַּח פִּימוֹי בִּתְלַת צְלוֹתִין, לְקַבְלָא [לד:] לוֹן בְּשַׁבָּת, תְּפִלַּת מוּסָף דָּא צַדִּיק, דְּכָלִיל כֻּלְּהוּ צְלוֹתִין, וּבֵיהּ אָמְרִין בִּצְלוֹתָא דְמוּסָף כֶּתֶר יִתְּנוּ לְךָ יהו״ה אלהינ״ו וְכֶתֶר אִיהוּ כֶּתֶר עֶלְיוֹן, יהו״ה אלהינ״ו אַבָּא וְאִימָּא, קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ תְּלַת אֲבָהָן, יהו״ה צבאו״ת בְּרִית מִילָה וּתְרֵין יַרְכֵי קְשׁוֹט, מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ דָּא שְׁכִינְתָּא.

זַכָּאִין שְׁפָוָון דְּאִנּוּן תַּרְעִין דְּהֵיכָלָא, לְקַבְלָא בְּהוֹן צְלוֹתִין אִלֵּין, וּבְגִין דָּא אדנ״י שְׂפָתַי תִּפְתָּח (תְּהִלִּים נא, יז), פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק (שָׁם קיח, יט), דְּכַד בַּר נַשׁ אַפְתַּח פִּימוֹי בִּצְלוֹתָא בִּשְׁכִינְתֵּיהּ, מִיָּד אָז תִּקְרָא וַיהו״ה יַעֲנֶה (יְשַׁעְיָה נח, ט), הוּא וּבֵית דִּינוֹ, אָ״ז תְּמַנְיָא אַתְוָון דְּאִנּוּן יהו״ה אהי״ה, אַבָּא וְאִימָּא, וַיהו״ה יַעֲנֶה מִיָּד הוּא וּבֵית דִּינוֹ יהו״ה אדנ״י.

כַּד אִנּוּן בְּאַבָּא וּבְאִימָּא, לִימִינָא וּשְׂמָאלָא, כָּל חַד אִיהוּ שֵׁם בִּפְנֵי עַצְמוֹ, וְכַד אִנּוּן בְּכֶתֶר עֶלְיוֹן אִנּוּן בִּיחוּדָא חֲדָא, כְּגַוְונָא דָּא יאההויה״, בְּחֶסֶד וּגְבוּרָה אִנּוּן יהו״ה אהי״ה, עַנְפִין מִתְפָּרְדִין לִימִינָא וּשְׂמָאלָא, בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִנּוּן תַּרְוַיְיהוּ בִּיחוּדָא חֲדָא, וְהָכִי אִנּוּן עַנְפִין מִתְפָּרְדִין בְּנֶצַח וְהוֹד, יהו״ה לִימִינָא אהי״ה לְשְׂמָאלָא, בְּצַדִּיק מִתְיַחֲדִים.

יג מנחם אב

הָא הָכָא רָזָא דְאִילָנָא, דְאִתְפַּשְׁטָן עַנְפּוֹי מֵעֵילָא, וּמִתְיַחֲדִין בְּשָׁרְשׁוֹי לְתַתָּא, וְדָא עֵץ הַחַיִּים. עֵץ הַדַּעַת טוֹב, דְּלֵית בֵּיהּ רָע, מִתַּתָּא לְעֵילָא, כְּגַוְנָא דָּא, אדנ״י שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, יהו״ה עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְאִנּוּן בִּתְרִין יַרְכִין עַנְפִין מִתְפָּרְדִין לִימִינָא וּשְׂמָאלָא, וְהָכִי בִּתְרִין דְּרוֹעִין מִתְפָּרְדִין עַנְפִין לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא, בְּצַדִּיק אִנּוּן בְּיִחוּדָא חָדָא יאהדונה״י, וְדָא רָזָא דְּחַשְׁמַ״ל, חֵיוָון דְּאֶשָּׁא מְמַלְלָן, כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ, דְּאִיהִי יאהדונה״י, וְכָל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בְּשֵׁם, בִּתְרִין שְׁמָהָן וְדָא יהו״ה אהי״ה.

וּבְהוֹן הֲוָה מְשַׁבַּח שְׁכִינְתָּא בְּשִׁיר הַשִּׁירִים מִתַּתָּא לְעֵילָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שִׁיר הַשִּׁירִים ז, ב): מַה יָּפוּ פְעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים בַּת נָדִיב, חַמּוּקֵי יְרֵכַיִךְ כְּמוֹ חֲלָאִים מַעֲשֵׂה יְדֵי אָמָּן, שָׁרְרֵךְ אַגַּן הַסַּהַר, שְׁנֵי שָׁדַיִךְ, צַוָּארֵךְ, רֹאשֵׁךְ, הָא הָכָא מִתַּתָּא לְעֵילָא.

וְהִיא מְשַׁבַּחַת לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵעֵילָא לְתַתָּא, רֹאשׁוֹ כֶּתֶם פָּז, עֵינָיו, לְחָיָיו, שִׂפְתוֹתָיו, יָדָיו, שׁוֹקָיו, זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּסָלִיק צְלוֹתָא בְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר בְּתִקוּנָא דָּא.

תָּא חֲזֵי, יהו״ה אדנ״י אִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, בִּתְרִין שׁוֹקִין יהו״ה לִימִינָא אדנ״י לִשְׂמָאלָא, וְאִנּוּן אַסְפַּקְלַרְיָאָה הַמְּאִירָה וְאַסְפַּקְלַרְיָאָה שֶׁאֵינָהּ מְאִירָה, בְּצַדִּיק תַּרְוַיְיהוּ חַד יאהדונה״י, וְהָכִי בִּתְרִין דְּרוֹעִין יהו״ה לִימִינָא אדנ״י לִשְׂמָאלָא, בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא יאהדונה״י תַּרְוַיְיהוּ בְּיִחוּדָא חָדָא, בְּסוֹד אָמֵ״ן, וּבְגִין דָּא גָּדוֹל הָעוֹנֶה אָמֵן יוֹתֵר מִן הַמְבָרֵךְ, הָא אִיהוּ מִתַּתָּא לְעֵילָא.

מֵעֵילָא לְתַתָּא יהו״ה אהי״ה תַּרְוַיְיהוּ חַד בְּכֶתֶר עֶלְיוֹן, כְּגַוְונָא דָּא יאההויה״ה, בְּחָכְמָה וּבִינָה יהו״ה אהי״ה, בִּתְרִין דְּרוֹעִין יהו״ה אהי״ה, בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא תַּרְוַיְיהוּ כַּחֲדָא, בְּנֶצַח וְהוֹד יהו״ה אהי״ה דָּא לִימִינָא וְדָא לִשְׂמָאלָא, בְּצַדִּיק תַּרְוַיְיהוּ בְּיִחוּדָא כַּחֲדָא, וְכֵן בְּמַלְכוּת תַּרְוַיְיהוּ בְּיִחוּדָא חֲדָא כְּגַוְונָא דָּא יהו״ה אדנ״י, וּבָהּ מִתְחַבְּרִין יהו״ה אהי״ה, וּבְגִין דָּא אִיהִי קְרַיְית אַרְבַּע, חִבּוּרָא דְּאַרְבַּע שְׁמָהָן, דְּאִנּוּן בְּאַרְבַּע פָּרָשִׁיִּין דִּתְפִלִּין דְּיָד, וּבְאַרְבַּע בָּתֵּי דִּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא.

וְכַד נָבִיא הַוָה סָלִיק לְעֵילָא, וְדָפִיק לְתַרְעָא, אִי הַוָה סָלִיק בִּשְׁכִינְתָּא, הַוָה פָּתַח לֵיהּ מִיָּד, וַהַוָה אָמַר לֵיהּ בֶּן אָדָם עֲמֹד עַל רַגְלֶיךָ וַאֲדַבֵּר אִתָּךְ (יְחֶזְקֵאל ב, א), דְּאַנְתְּ הוּא דַּהֲוִית סָבִיל לִשְׁכִינְתָּא בִּצְלוֹתָא בַּעֲמִידָה, עֲמֹד עַל רַגְלֶיךָ, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שָׁם א, ז): וְכַף רַגְלֵיהֶם כְּכַף רֶגֶל עֵגֶל, עֲגוּלִים כַּנְּקוּדִים דְּאִנּוּן מַנְהִיגִים לְאַתְוָון, וּמִסְטְרָא דְּאַתְוָון אִנּוּן מְרוּבָּעִין, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שָׁם, יז): עַל אַרְבַּעַת רִבְעֵיהֶם בְּלֶכְתָּם יֵלֵכוּ, וְעוֹד עַל אַרְבַּעַת רִבְעֵיהֶם, אִנּוּן [לה.] אַרְבַּע קְדוּשׁוֹת דְּאוֹמֵר בַּר נַשׁ בְּכָל יוֹמָא, וְעוֹד עֲמֹד עַל רַגְלֶיךָ בְּקַדְמָאִין, וּמַה שְׁאֵלָתֵךְ עַד חֲצִי הַמַּלְכוּת בְּאֶמְצָעִיוּת, וְתֵעָשׂ בְּבַתְרָאִין, דְּתַמָּן אִיהוּ בַּר נַשׁ כְּעֶבֶד הַמְקַבֵּל פְּרָס מֵרַבּוֹ וְהוֹלֵךְ לוֹ, אִלֵּין נָפְקִין דְּיָהִיב לוֹן מַלְכָּא בָּעוּתְהוֹן, הָא אָחֳרָנִין קָא דָּפְקֵי לְתַרְעָא, מָארֵי דִּבְרִית מִילָה, וְאַמְרֵי אדנ״י שְׂפָתַי תִּפְתָּח.

זַכָּאִין אִנּוּן יִשְׂרָאֵל דְּאִנּוּן רַגְלִין דִּשְׁכִינְתָּא, דְּקָמַת עֲלַיְיהוּ בִּצְלוֹתָא בַּעֲמִידָה, דְּאִיהִי וַדַּאי עֲלַיְיהוּ תְּפִלָּה מְעוּמָד, וְקָמַת עֲלַיְיהוּ בְּגָלוּתָא.

יד מנחם אב

וּבְמַאי קָמַת עֲלַיְיהוּ, בְּגִין דְּנָחֲתִין לְגַבָּה יהו״ה, דַּעֲלֵיהּ אִתְּמַר כָּל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בְּשֵׁם, דְּבֵיהּ צָרִיךְ בַּר נַשׁ לְזַקְפָּא לִשְׁכִינְתָּא, וְאִלֵּין דְּלָא זָקְפִין לָהּ בְּשֵׁם יהו״ה בְּצָלוּתְהוֹן, אוֹ בְּפִקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא, אִיהִי צָוְוחַת עֲלַיְיהוּ, נְתָנַנִי יהו״ה בִּידֵי לֹא אוּכַל קוּם (איכה א, יד), דְּסָמְכוּ דִּילָהּ אִיהוּ בְּתְרִין דְּרוֹעִין דְּאַנְוֹן חֶסֶד וּגְבוּרָה, וַעֲמִידָה דִּילָהּ בְּתְרִין שׁוֹקִין דְּאַנְוֹן נֶצַח וְהוֹד, וּזְקִיפוּ דִּילָהּ בְּגוּפָא דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, יהו״ה שְׁמֵיהּ, וּבְגִין דָּא כָּל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בְּשֵׁם, וְיחוּדָא דִּילָהּ בְּצַדִּיק, וּבְגִין אִלֵּין דְּלָא יְכִילַת לְמֵיקַם בְּהוֹן בְּצָלוֹתָא, וְלֵית לָהּ סְמִיכוּ וְלָא זְקִיפוּ בְּהוֹן בְּגָלוּתָא, אִתְעֲצִיבַת בְּהוֹן, וְרָזָא דְּמִלָּה בֵּן חָכָם יְשַׂמַּח אָב, וּבֶן כְּסִיל תּוּגַת אִמּוֹ (משלי י, א), וּבְגִין דָּא (בראשית ו, ז) : וַיִּתְעַצֵּב אֶל לִבּוֹ.

וְאַמַּאי כּוּלֵי הַאי לְאִמֵּיהּ וְלָא לַאֲבוּהִי. אֶלָּא דָּא רָזָא עִלָּאָה אִיהוּ, פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה אַנְוֹן מִימִינָא דְּתַמָּן חָכְמָה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים, וּפִקּוּדִין דְּלֹא תַעֲשֶׂה אַנְוֹן מִשְּׂמָאלָא דְּתַמָּן אִימָּא עִלָּאָה, דְּבֵהוֹן אדנ״י שְׁמָעָה אדנ״י סְלָחָה אדנ״י הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר (דניאל ט, יט), בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. וְכַד לָא חָזְרִין בְּתִיּוּבְתָּא אַנְוֹן דְּעָבְרִין עַל לֹא תַעֲשֶׂה דְּאַנְוֹן מִשְּׂמָאלָא, אִתְּמַר עֲלַיְיהוּ (משלי י, א) : וּבֶן כְּסִיל תּוּגַת אִמּוֹ, בְּגִין דְּתַמָּן אִימָּא לִשְׂמָאלָא, וְלִבָּא אִיהוּ לִשְׂמָאלָא, וּבְגִין דָּא וַיִּתְעַצֵּב אֶל לִבּוֹ.

וּתְרִין הַוַיו״ת אַנְוֹן לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא, כְּגַוְונָא דָּא יהה״ו יוה״ה, י׳ לִימִינָא וּבֵיהּ יהו״ה בְּחָכְמָה יָסַד אָרֶץ (שם ג, יט), אָב עִם בְּרָתָא, ה׳ עִלָּאָה עִם בְּרָא דְּאִיהוּ ו׳, תִּפְלִין עַל רֵישֵׁיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה

סב, ח): וּבְזֹרוֹעַ עֻזּוֹ אֵלּוּ תְּפִלִּין דְּרֵישָׁא, דִּבְכָל אֲתַר דְּאָת ה׳ עַל ו׳ אִיהִי אִימָּא.

וְדָא רָזָא דְּקָרְבַּן עוֹלָה וְיוֹרֵד, דְּסָלִיק ה׳ לְגַבֵּי י׳, וְנָחִית ה׳ לְגַבֵּי ו׳, וְאִם לַאו הַאי הוי״ה יהה״ו, דְּאִתְרְמִיז בְּהַאי קְרָא (יִרְמְיָה ט, כג): כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשְׂכֵּל וְיָדוֹעַ אוֹתִי, לָא הֲוֹו יָדְעִין בְּנֵי נָשָׁא קָרְבָּן עוֹלָה וְיוֹרֵד.

דְּכַד לָא הֲוָה בַּר נַשׁ קָרִיב אָת ה׳ עִם י׳, ה׳ עִם ו׳, וּמַאן עוֹלָה וְיוֹרֵד, מַאן הֲוָה יָדַע מָאי נִיהִי ה׳ דְּאִיהִי בְּרַתָּא, דְּאִית לֵיהּ לְסַלָּקָא לָהּ לְגַבֵּי אַבָּא, וְה׳ דְּאִיהִי אִימָּא לְנַחְתָּא לָהּ לְגַבֵּי בְּרָא, אֶלָּא בְּגִין הַאי הוי״ה דְּאִיהִי יהה״ו, דְּה׳ דְּאִיהִי עַל ו׳ אִיהִי אִימָּא עִלָּאָה, וּבָהּ אִשְׁתְּמַע ה׳ תַּתָּאָה דְּאִיהִי תְּחוֹת י׳ דְּאִיהִי בְּרַתָּא, וְדָא רָזָא דְּקָרְבָּנָא, דְּצָרִיךְ לְסַלָּקָא ה׳ לְגַבֵּי י׳, וּלְנַחֲתָא ה׳ לְגַבֵּי ו׳.

יוה״ה י׳ אִיהוּ לִימִינָא חָכְמָה, ו׳ תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ (דְּבָרִים לג, ב), וְהַאי אִיהוּ דְּאָמְרִין מֹחַ הַבֵּן דְּאִתְמַשַּׁךְ מִמֹּחַ הָאָב, ה׳ עִלָּאָה לְשִׁמְאלָא, וּמִתַּמָּן אִתְיְהִיבַת אוֹרַיְיתָא שֶׁבְּעַל פֶּה, דְּאִיהִי ה׳ תַּתָּאָה.

טו מנחם אב

זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל דְּיָדְעִין רָזִין עִלָּאִין בַּהֲוַיְו״ת, דִּבְהוֹן סָלְקִין צְלוֹתִין בַּהֲבָלִים דְּפוּמְהוֹן, וְנָחֲתִין אִנּוּן חַיָּילִין בְּהוֹן כִּדְקָא יָאוּת, דְּכַד בַּר נַשׁ סָלִיק שְׁכִינְתֵּיהּ בְּצָלוֹתֵיהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָחִית עֲלֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שְׁמוֹת כ, כד): בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַזְכִּיר אֶת שְׁמִי אָבוֹא אֵלֶיךָ וּבֵרַכְתִּיךָ, זַכָּאִין אִנּוּן יִשְׂרָאֵל דְּאִנּוּן רַגְלִין לִשְׁכִינְתָּא, לְמֵיקַם עִמָּהּ בֵּין בְּרִיוַח בֵּין בְּעָאקוּ, דְּכַד אִנּוּן בְּדִינָא [לה:] בְּיוֹמָא דְּדִינָא דְּאִיהִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אִיהִי קָמַת עִמְּהוֹן לְדִינָא, דְּקַיְימִין לָהּ בְּצָלוֹתְהוֹן, דַּעֲלַייְהוּ אִתְּמַר (מִשְׁלֵי ו, כב): בְּהִתְהַלֶּכְךָ תַּנְחֶה אֹתָךְ, בְּשָׁכְבְּךָ תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ, וַהֲקִיצוֹתָ הִיא תְּשִׂיחֶךָ, דִּבְכָל אֲתַר דְּקַיְימִין יִשְׂרָאֵל בְּכָל פִּקּוּדָא וּפִקּוּדָא לִשְׁכִינְתָּא, אִיהִי קַיְימַת בְּגִינַייְהוּ בְּכָל דּוּחֲקָא וְצַעֲרָא, בֵּין בְּאָרְחָא בֵּין בִּישׁוּבָא בֵּין בְּיַמָּא, וְדָא אִיהוּ בְּהִתְהַלֶּכְךָ בְּמַדְבְּרָא תַּנְחֶה אוֹתָךְ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (תְּהִלִּים פה, יד): צֶדֶק לְפָנָיו יְהַלֵּךְ וְיָשֵׂם לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו, בְּשָׁכְבְּךָ בִּישׁוּבָא תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ, וַהֲקִיצוֹתָ לְמֵיזַל בְּיַמָּא הִיא תְּשִׂיחֶךָ, וְעוֹד בְּהִתְהַלֶּכְךָ בְּהַאי עָלְמָא תַּנְחֶה אֹתָךְ, בְּשָׁכְבְּךָ בַּקֶּבֶר תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ, וַהֲקִיצוֹתָ בְּתְחִיַּת הַמֵּתִים הִיא תְּשִׂיחֶךָ.

הָא אִלֵּין נָפְקִין, וְהָא אָחֳרָנִין קָא דָּפְקִין לְפִתְחָא, וְאִנּוּן מָארֵי רַגְלִין, מִסִּטְרָא דְּרַגְלִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (זְכַרְיָה יד, ד): וְעָמְדוּ רַגְלָיו בַּיּוֹם הַהוּא, וַעֲלַייְהוּ אִתְּמַר (שְׁמוֹת יב, לז): כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלִי הַגְּבָרִים לְבַד מִטָּף, אִלֵּין נָפְקִין הָא אָחֳרָנִין עָאלִין, מִסִּטְרָא דְּאִלֵּין דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (יְחֶזְקֵאל א, ז): וְרַגְלֵיהֶם רֶגֶל יְשָׁרָה, רַגְלִין בְּעַגּוּלָא אִנּוּן רֶגֶל יְשָׁרָה, וְאִית רַגְלִין אָחֳרָנִין מְרוּבָּעִין דְּאוֹפַנִּים, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (שָׁם, יז): עַל אַרְבַּעַת רִבְעֵיהֶם

בְּלֶכְתָּם יֵלֵכוּ, דִּבְהוֹן וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב כְּמַרְאֵה הַבָּזָק (שָׁם, יד), וְאִנּוּן רַגְלִין בְּעִגּוּלָא, אִנּוּן כְּנִקּוּדִין לְאַתָּוון, דְּאִנּוּן רַגְלִין בְּרִבּוּעָא.

וְנָבִיא דְּאִיהוּ מִסְּטְרָא דִּלְהוֹן, תַּמָּן הֲוָה סָלִיק רוּחֵיהּ, וּמִתַּמָּן הֲוָה שָׁמַע כָּל מַה דַּהֲוָה לֵיהּ לְמִשְׁמַע, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שָׁם ב, א): וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם עֲמֹד עַל רַגְלֶיךָ וַאֲדַבֵּר אִתָּךְ, וְעוֹד (שָׁם, ב): וַתָּבֹא בִי רוּחַ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלַי וַתַּעֲמִדֵנִי עַל רַגְלָי, וָאֶשְׁמַע אֵת מְדַבֵּר אֵלָי; וַתְּשָׂאֵנִי רוּחַ וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי וְגוֹמֵר (שָׁם ג, יב), בְּגִין דְּדַרְגִּין אִנּוּן מִסְּטְרָא דִּשְׁכִינְתָּא, דְּאִתְּמַר בָּהּ (שְׁמוֹת לג, כג): וְרָאִיתָ אֶת אֲחֹרָי, אָמַר וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי.

מָאי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל, דְּאִית רַעַשׁ וְאִית רַעַשׁ, אִית רַעַשׁ דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (מְלָכִים א׳ יט, יא): לֹא בָרַעַשׁ יהו״ה, דְּלָא יֵיתֵי תַּמָּן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִית רַעַשׁ דְּיֵיתֵי תַּמָּן, אֶלָּא רַע״שׁ בְּהִפּוּכָא עֶרֶ״שׁ, כְּמָה דְּאִתְּמַר (תְּהִלִּים מא, ד): יהו״ה יִסְעָדֶנּוּ עַל עֶרֶשׂ דָּוִי, וְדָא אִיהוּ כָּל מִשְׁכָּבוֹ הָפַכְתָּ בְחָלְיוֹ, דְּאִתְהַפַּךְ רַע״שׁ לְעֶרֶ״שׁ, וּמַאי נִיהוּ עֶרֶ״שׁ, אֶלָּא אִיהוּ עֶשֶׂ״ר בְּהִפּוּךְ אַתְוָון, וְדָא שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי כְּלָלָא דְּעֶשֶׂר סְפִירָן, דַּעֲלָהּ אִתְּמַר אֵין קְדוֹשָׁה בְּפָחוֹת מֵעֲשָׂרָה.

טז מנחם אב

דְּאִיהִי שַׁרְיָא לְרֵישָׁא דְּחוֹלָה, וּבְגִינָהּ יהו״ה יִסְעָדֶנּוּ, וּבְמַאי עַל עֶרֶשׂ דְּוָי, עַל שְׁכִינְתֵּיהּ וַדַּאי, וְאִם שְׁכִינְתָּא לַאו תַּמָּן, רוּחַ סְעָרָה תַּמָּן, דְּאַסְעִיר גּוּפֵיהּ דְּבַר נַשׁ, דִּכְתִיב בֵּיהּ (יוֹנָה א, ד): וְהָאֳנִיָּה חִשְּׁבָה לְהִשָּׁבֵר, דְּאִיהִי גּוּפָא דְּסִפִינָה, כַּד לֵית שְׁכִינְתָּא סְמִיכַת לָהּ, רוּחַ סְעָרָה מְהַפֵּךְ לָהּ וְתַבַּר לָהּ, וּבְזִמְנָא דְּשְׁכִינְתָּא סְמִיכַת לָהּ, מִיָּד קָלָא נָפִיק בֶּן אָדָם עֲמֹד עַל רַגְלֶיךָ (יְחֶזְקֵאל ב, א), וְקָאִים מִמַּרְעָא דִּילֵיהּ, וְנָפִיק מִדִּינָא, שְׁלִים בְּגוּפֵיהּ שְׁלִים בְּמָמוֹנֵיהּ.

הָא אִלֵּין נָפְקִין, הָא אָחֳרָנִין דָּפְקִין לְפִתְחָא, וְאָמְרִין אדנ״י שְׂפָתַי תִּפְתָּח, וְאִנּוּן דְּסָמְכִין לִשְׁכִינְתָּא בְּכַמָּה רַגְלִין דְּמוֹעֲדִים וְיוֹמִין טָבִין, וְכַד אִלֵּין עָאלִין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁבַּח לָהּ בְּהוֹן, מַה יָּפוּ פְּעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים בַּת נָדִיב (שִׁיר הַשִּׁירִים ז, ב), דְּאִלֵּין אִנּוּן דְּאִתְמַר בְּהוֹן (דְּבָרִים טז, טז): שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָּל זְכוּרְךָ, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּמָּה אַנְתְּ שַׁפִּירָא בְּאִלֵּין נְעָלִים דְּאִנּוּן נְעִילַת פֶּסַח וּנְעִילַת עֲצֶרֶת וּנְעִילַת חָג, חַמּוּקֵי יְרֵכַיִךְ, אִלֵּין אִנּוּן מִסְטָרָא דִּתְרֵי יַרְכֵי קְשׁוֹט דְּאִתְמַר בְּהוֹן שׁוֹקָיו עַמּוּדֵי שֵׁשׁ, וְאִנּוּן שִׁית דַּרְגִּין דִּנְבוּאָה.

מִסְטָרָא דְּאָת וְ׳ דְּאִיהוּ צַדִּיק, עַמּוּד דְּסָמִיךְ לוֹן, וְאִיהוּ שִׁית לָקֳבֵל (מְלָכִים א׳ י, יט): שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא, וְסָלִיק בְּאָת י׳ לְשִׁשִּׁים, כְּגַוְונָא דְּשִׁשִּׁים וְשִׁית גַּלְגַּלִּים דְּסַחֲרִין לְכוּרְסַיָּא, וְאִנּוּן ס״ו מִן יְסוֹ״ד, וְהָא אוּקְמוּהָ, אִשְׁתָּאַר י״ד, בֵּיהּ וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה (הוֹשֵׁעַ יב, יא), וְדָא שְׁכִינְתָּא יָד חוֹתֶמֶת מִסְטָרָא דְּצַדִּיק, יָד כּוֹתֶבֶת מִסְטָרָא [לו.]

דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אִיהִי תְּמוּנַת כֹּל, וּבְגִין דָּא וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה.

הָא אִלֵּין נָפְקִין, הָא אָחֳרָנִין קָא דָּפְקִין לְפִתְחָא, וְאָמְרִין אדנ״י שְׂפָתַי תִּפְתָּח, וְאִנּוּן מָארֵי דְּאוֹת, דְּאִיהוּ חַ״י עָלְמִין, דְּמִצַּלִּין בְּחַ״י בִּרְכָאן דְּצְלוֹתִין, דְּמִקָּרְבִין בְּהוֹן קָרְבָּנָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דַּחֲשִׁיבָא לָקָבֵל שִׁבְעָה פָּרִים וְשִׁבְעָה אֵלִים, וְלָקָבֵל שְׁתֵּי תֹּרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה, דְּמִסְטְרָא דְּהַאי אוֹת אָמַר לְמֹשֶׁה וְזֶה לְךָ הָאוֹת (שְׁמוֹת ג, יב), וְאִיהוּ כְּלִיל תְּרֵי עֲשַׂר מַזָּלוֹת, וְשִׁבְעָה כּוֹכְבֵי לֶכֶת, מִסִּטְרָא דִּקְדֻשָּׁה, דְּאִיהִי בַּת שֶׁבַע, וּמִסִּטְרָא דְּוֹו׳ דְּאִיהוּ ו׳ עִלָּאָה ו׳ תַּתָּאָה, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (יִרְמְיָה י, ב): וּמֵאֹתוֹת הַשָּׁמַיִם אַל תֵּחָתּוּ, כִּי יֵחַתּוּ הַגּוֹיִם מֵהֵמָּה.

ה״א אִנּוּן שִׁית כּוֹכְבֵי לֶכֶת, ה׳ כֹּכָבָא שְׁבִיעָאָה, ו״ו תְּרִין עֲשַׂר מַזָּלוֹת, דְּכָל מַזָּל אִתְקְרֵי אוֹת, וְאִיהוּ מְמַנָּא עַל כָּל שַׁעְתָּא דְּתְרִין עֲשַׂר שַׁעְתִּין, כָּל נָבִיא אִית לֵיהּ מַזָּלֵיהּ וְשַׁעְתֵּיהּ, וּכְפוּם הַהוּא מַזָּל, וּכְפוּם פְּעֻלָּה דִּילֵיהּ, הָכִי אִתְגַּלְיָיא לֵיהּ אוֹת מִן וָא״ו, דְּתְרִין עֲשַׂר מַזָּלוֹת מְמַנָּן עַל תְּרִין עֲשַׂר שַׁעְתִּין, וְעַל תְּרִין עֲשַׂר יַרְחִין.

וְאִלֵּין מַזָּלוֹת מִתַּמָּן הֲווֹ יָרְתִין תְּרִין עֲשַׂר שִׁבְטִין נִשְׁמָתִין דִּלְהוֹן, וְאִית מִסִּטְרָא אָחֳרָא תְּרִין עֲשַׂר, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (בְּרֵאשִׁית כה, טז): שְׁנֵים עָשָׂר נְשִׂיאִם לְאֻמֹּתָם, דְּאִנּוּן אִתְקְרִיאוּ טָלֵ״ה שׁוּ״ר תְּאוֹמֵי״ם סַרְטָ״ן וְגוֹמֵר, דָּא כְּנֶוְונָא דְּדָא עָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

יז מנחם אב

שִׁית מַזָּלוֹת אִנּוּן מֵעֵילָא לְתַתָּא מֵחֶסֶד וְעַד יְסוֹד, וְשִׁית מִתַּתָּא לְעֵילָא מִיסוֹד וְעַד חֶסֶד, מִסִּטְרָא דְּמַלְכוּת אִתְקְרִיאוּ שִׁבְעָה כּוֹכְבֵי לֶכֶת, מִשְּׁכִינְתָּא עַד חֶסֶד, וּכְפוּם פְּעוּלָה דְּהַהִיא סְפִירָה הָכִי אִתְגַּלְיָיא אוֹת, אוֹת מִסִּטְרָא דְּחֶסֶד אִיהוּ רַחֲמֵי, אוֹת מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה אִיהוּ דִּינָא, וְאַחֲזֵי עַל קָטוֹלָא דְּחַיָּיבָיָא, וּשְׁפִיכוּ דְּדָמָא, וְאַחֲזֵי בְּצַדִּיקָיָיא דַּם דִּבְעִירָן, לְמֵיכַל בְּחֶדְוָה וְעֹנֶג דְּמַאֲכָלִין בְּחָתָן וְכַלָּה, וּבְשִׁפִיכוּ דְּדָמָא דְּקָרְבָּנִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שְׁמוֹת כ, כד): וְזָבַחְתָּ עָלָיו אֶת עֹלֹתֶיךָ וְכוּ׳, וַעֲלַייְהוּ אִתְמַר אֵיזֶהוּ מְקוֹמָן שֶׁל זְבָחִים שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן, וְעוֹד אַחֲזֵי בְּצַדִּיקָיָיא דַּם בְּרִית, דְּאִתְמַר בָּהּ (יְחֶזְקֵאל טז, ו): וָאֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ חֲיִי וָאֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ חֲיִי.

מִסִּטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ אוֹת תָּלוּי אָרוּךְ, אִם זַכְוָון עוֹבָדִין דְּעָלְמָא מַטֶּה כְּלַפֵּי חֶסֶד, וְאִם לָאו כְּלַפֵּי דִּינָא, וְהָכִי אִנּוּן תְּלַת אָחֳרָנִין כְּגַוְונָא דָּא, וּלְחַכִּימַיָּא בְּרָמִיזָא.

הָא אִלֵּין נָפְקִין, הָא אָחֳרָנִין דָּפְקִין לְפִתְחָא מִסִּטְרָא דְּקֶשֶׁת, דְּאִיהוּ אוֹף הָכִי אוֹת בְּרִית, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שָׁם א, כח): כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה בֶּעָנָן בְּיוֹם הַגֶּשֶׁם, כֵּן מַרְאֵה הַנֹּגַהּ סָבִיב, הוּא מַרְאֵה דְּמוּת כְּבוֹד יהו״ה וָאֶרְאֶה וָאֶפֹּל עַל פָּנַי, וָאֶשְׁמַע קוֹל מְדַבֵּר. וְאַמַּאי הוּא נָפִיל עַל אַנְפּוֹי, בְּגִין דַּאֲסִיר לְאִסְתַּכְּלָא בַּקֶּשֶׁת.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא וְאַמַּאי אַסִּיר לְאִסְתַּכְּלָא בַּקֶּשֶׁת, אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, בְּרִי בְּגִין אִנּוּן קְלִיפִין דְּמִתְלַבְּשִׁין בֵּיהּ וּדְאִנּוּן בֵּיהּ, דְּאִנּוּן רוּחַ סְעָרָה עָנָן גָּדוֹל וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת וְנֹגַהּ לוֹ סָבִיב, וְדָא אִיהוּ דְּחָזָא יְחֶזְקֵאל עָלָיו הַשָּׁלוֹם, דְּאָמַר (שָׁם א, ד): וָאֵרֶא וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה

בָּאָה מִן הַצָּפוֹן, דָּא קַו תֹּהוּ קְלִיפָּא יְרוֹקָא דְּאֱגוֹזָא קַו יָרוֹק, עָנָן גָּדוֹל קְלִפָּה תִּנְיָינָא חִוָּרָא דְּאֱגוֹזָא, וְדָא בֹּהוּ, וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת קְלִפָּה תְּלִיתָאָה דְּאֱגוֹזָא וְדָא חֹשֶׁךְ, וְנֹגַהּ לוֹ סָבִיב דָּא קְלִפָּה רְבִיעָאָה דְּאֱגוֹזָא, דְּאִיהִי אִתְאַחֲדָא בְּמוֹחָא, וּמִתּוֹכָם כְּעֵין הַחַשְׁמַל דָּא מוֹחָא דְּאֱגוֹזָא, וְדָא יאהדונה״י.

וּבְרִי עַד דְּאִלֵּין קְלִיפִין דְּאֱגוֹזָא מִתְעַבְּרִין וּמִתְתַּבְּרִין, בְּתִקְיעָה וּשְׁבָרִים וּתְרוּעָה, דִּבְהוֹן שְׁבָרִים (שְׁמוֹת כג, כד): שַׁבֵּר תְּשַׁבֵּר מַצֵּבוֹתֵיהֶם, דְּאִנּוּן קְלִיפִין דְּאֱגוֹזָא, וּבִתְרוּעָה (תְּהִלִּים ב, ט): תְּרֹעֵם בְּשֵׁבֶט בַּרְזֶל, וּבִתְקִיעָה וְהוֹקַע אוֹתָם לַיהו״ה, דְּאִלֵּין גָּרְמוּ (בְּרֵאשִׁית לב, כו): דְּוַתֵּקַע כַּף יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּגִיד הַנָּשֶׁה, דְּאִיהוּ צַדִּיק, וְאִתְפָּרַשׁ מִינָהּ שְׁכִינְתָּא, וְאִיהִי בְּגָלוּתָא, וְאִתְדַּבַּק בְּאַתְרָהָא קְלִפָּה דְּעָרְלָה דְּאַפְרִיד בֵּין צַדִּיק וּשְׁכִינְתָּא, עַל כֵּן לֹא [לו:] יֹאכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת גִּיד הַנָּשֶׁה (שָׁם לב, לג), עַד דְּאִתְעַבְּרַת הַאי קְלִפָּה מִתַּמָּן.

וּבְרִי כָּל זִמְנָא דְּאִלֵּין קְלִיפִין לָא מִתְעַבְּרִין מִקֶּשֶׁת, לָא יְהֵא קֶשֶׁת בְּגַוְונוֹי נְהִירִין, וְסִימָנָא דָּא יְהֵא בִּידָךְ, עַד דְּתֶחֱזֵי קַשְׁתָּא בְּגַוְונוֹי נְהִירִין לָא תְּצַפֵּי לְרַגְלֵי דְּמְשִׁיחָא, וּמִיָּד דְּיֵהָא נָהִיר בְּגַוְונִין נְהִירִין, מִיָּד וּרְאִיתִיהָ לִזְכֹּר בְּרִית עוֹלָם (שָׁם ט, טז), וּמִיָּד אִתְגַּלְיָיא הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שְׁמוֹת ג, יב): וְזֶה לְךָ הָאוֹת כִּי אָנֹכִי שְׁלַחְתִּיךָ, לְקַיָּמָא בֵּיהּ כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת (מִיכָה ז, טו), בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְגַּלְיָיא מַ״ה שֶׁ״הָיָה הו״א שֶׁיִּהְיֶה.

יח מנחם אב

הָא אִלֵּין נְפִקִין, אָחֲרָנִין דָּפְקִין לְפִתְחָא, וְאָמְרִין אדנ״י שְׂפָתַי תִּפְתָּח, וְאִנּוּן מָארֵי דְּקוֹמָה, מִסִּטְרָא דְּאִימָּא עִלָּאָה אִתְקְרִיאַת שְׁכִינְתָּא בְּטֶן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (אִיּוֹב לח, כט) : מִבֶּטֶן מִי יָצָא הַקָּרַח ; כְּעֵין הַקֶּרַח הַנּוֹרָא (יְחֶזְקֵאל א, כב), גּוֹף דִּילָהּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, בְּטֶן עֲלֵיהּ אִתְמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ז, ג) : בִּטְנֵךְ עֲרֵמַת חִטִּים.

שָׁרְרֵךְ אַגַּן הַסַּהַר אַל יֶחְסַר הַמָּזֶג וְגוֹמֵר (שָׁם), שָׁרְרֵךְ דָּא צִיּוֹן, דְּאִיהוּ טַבּוּר עָלְמָא, נְקוּדָה דְּמִינָהּ הוּשְׁתַּת הָעוֹלָם, לְאַרְבַּע סִטְרִין דְּאִנּוּן מִזְרָח וּמַעֲרָב צָפוֹן וְדָרוֹם, וּלְקִבְלַיְיהוּ, רֵישָׁא לְמִזְרָח, גּוּפָא לְמַעֲרָב, דְּרוֹעִין לְדָרוֹם, רַגְלִין לְצָפוֹן, אוֹת בְּרִית נְקוּדָה בְּאֶמְצָעִיתָא, כְּגַוְונָא דְּטַבּוּר אַגַּן הַסַּהַר, דָּא נְקוּדָה דְּסִיהֲרָא כְּגַוְונָא דָּא כ, וְהִיא רֵאשִׁית נְקוּדָה בְּאָת ב, בַּת קוֹל אִיהִי וַדַּאי, כְּלָלָא דְּנִקּוּדִין וְאַתְוָון.

וְאִיהִי פִּתּוּחָה כְּלַפֵּי צַדִּיקַיָּא וְחַסִידַיָּא וְחַכִּימַיָּא מָארֵי דְּאוֹרַיְיתָא, וּפְתִיחָא לְגַבֵּי נְבִיאַיָּא, וּלְגַבֵּי נַטְרֵי בְּרִית, וְכָל אִנּוּן דְּתַלְיָין בִּסְפִירָן, דְּאִנּוּן שְׁמָא קַדִּישָׁא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִיהִי סְתִימָא מִסִּטְרָא אָחֳרָא כְּלַפֵּי רַשִׁיעַיָּא, דְּבְזִמְנָא דְּאַתְיָין לְאִסְתַּכְּלָא בָּהּ, חָזְרַת אַנְפִּין לַאֲחוֹרָא מִנַּיְיהוּ, כְּגַוְונָא דָּא ס.

וּבְגִין דְּיַעֲקֹב דְּאִיהוּ דְּיוּקְנֵיהּ חֲקוּקָה בְּסִיהֲרָא תַּמָּן, אִתְמַר בֵּיהּ (בַּמִּדְבָּר כג, כא) : לֹא הִבִּיט אָוֶן בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עָמָל בְּיִשְׂרָאֵל, יהו״ה אֱלֹהָיו עִמּוֹ וּתְרוּעַת מֶלֶךְ בּוֹ, וְעַל אִנּוּן דְּזַרְעָא דְּיַעֲקֹב אִתְמַר (דְּבָרִים לג, כז) : וַיִּשְׁכֹּן יִשְׂרָאֵל בֶּטַח בָּדָד עֵין יַעֲקֹב, אִתְמַר הָכָא בָּדָד, וְאִתְמַר

הָתָם בַּאֲתַר אָחֳרָא (שָׁם לב, יב) : יהו״ה בָּדָד יַנְחֶנּוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֵכָר, דָּא יְהֵא בְּיוֹמוֹי דְּמַלְכָּא מְשִׁיחָא, דְּלָא יְהֵא פְּסֹלֶת בְּיִשְׂרָאֵל, אֶלָּא יהו״ה בָּדָד יַנְחֶנּוּ, וּמָאן פְּסוֹלֶת. אִנּוּן גֵּרִים, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּאֵין מְקַבְּלִים גֵּרִים לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ.

וּבְהַהוּא זִמְנָא מִתְפַּשְׁטָא סִיהֲרָא מֵאִלֵּין קְלִיפִּין חֲשׁוֹכִין, וּמִתְחַדְּשָׁא בִּלְבוּשִׁין שַׁפִּירִין, וְהַאי אִיהוּ חִדּוּשָׁא דְּסִיהֲרָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית לה, יד) : וַתָּסַר בִּגְדֵי אַלְמְנוּתָהּ מֵעָלֶיהָ, וְאִתְּמַר בָּהּ (תְּהִלִּים קג, ה) : תִּתְחַדֵּשׁ כַּנֶּשֶׁר נְעוּרָיְכִי, וּמִיָּד דְּאִיהִי מִתְחַדְּשָׁא, מִיָּד אִתְקַיַּים קְרָא דִּנְבוּאָה בְּיִשְׂרָאֵל(יְחֶזְקֵאל לו, כז) : וְאֶת רוּחִי אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם וְגוֹמֵר ; וְנָתַתִּי בָּכֶם לֵב חָדָשׁ, וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם וְגוֹמֵר (שָׁם, כו), וְנִבְּאוּ בְּנֵיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם (יוֹאֵל ג, א).

הָא אִלֵּין נָפְקִין, הָא מָארֵי דְּקוּמָה קָא דָּפְקִין לְפִתְחָא, דְּאִיהוּ קוֹמָה דְּגוּפָא דְּמַלְכָּא, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (דָּנִיֵּאל י, ו) : וּגְוִיָּתוֹ כְּתַרְשִׁישׁ, וְהַאי אִיהוּ דְּאִתְקְרֵי שָׁמַיִם, דְּבֵיהּ אִתְפַּתְּחוּן חָמֵשׁ נְהוֹרִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (יְחֶזְקֵאל א, א) : נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת אֱלֹהִי״ם, וְאִנּוּן חָמֵשׁ נְהוֹרִין דְּאִנּוּן ה׳ סִפְרֵי דְּאוֹרַיְיתָא, בְּגִין דְּאִיהוּ ו׳ וּבֵיהּ אִתְפַּתְּחָן חָמֵשׁ נְהוֹרִין דְּאָת ה׳, דְּסָלְקִין לְחַמְשִׁין תַּרְעִין דְּחִירוּ.

וּבְזִמְנָא דְּאִלֵּין דָּפְקִין לְפִתְחָא, וְאָמְרִין אדנ״י שְׂפָתַי תִּפְתָּח, אִתְפַּתְּחַת לוֹן תַּרְעָא דְּהֵיכָלָא בְּכַמָּה נְהוֹרִין מְרַקְּמָן, נָהֲרִין מִכָּל גַּוָּונִין דְּעָלְמָא.

הודפס
לעילוי נשמת
עומר רחמים בן
סלימה ומנחם ז"ל
נלב"ע
כ"ה שבט תשפ"ו
ת.נ.צ.ב.ה.

הודפס לזכות

ליאל ז׳אן בן אהובה
וחנה בת לאה מרים הי״ו

אור בן חנה ותהילה בת
אזמרלדה הי״ו

וכל נשמות ישראל הזקוקים להפקד
בדבר ישועה ורחמים שיפקדו בזרע
של קיימא בקרוב, אמן כן יהי רצון!

ולהבדיל לעילוי נשמת:

יהודה ליאון בן יעקב
וקוטה ז״ל

נפ׳ ח״י ניסן תשפ״ו

ת.נ.צ.ב.ה.

זכות הדפסת בי"ת
ומשניות זהר
יכול להיות שלך או
לעילוי נשמת קרוב
משפחתך!
אלפי דפי גמרא
אלפי פרקי משנה
ותוספתא
נ"ך ודפי זהר לזכותך!

זכות שבועית: 180 ₪

זכות חודשית: 520 ₪

להקדשות: 058-3273775

לוח מוהרא"ש

לפי אופק יבנאל עיר ברסלב
עיר שומרי הלשון עיר השמחה

פרשת עקב

יב	יום ראשון	עלות השחר (72 דק') ... 4:36 נץ החמה ..... 5:48 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:23 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:16	סו"ז תפילה ..... 10:26 חצות היום ..... 12:45 שקיעה ..... 7:40 צה"כ לשיטת ר"ת ... 8:53	**26** **ליימוד יומי:** **בבלי:** חולין פז **ירושלמי:** בבא בתרא ג **תוספתא:** בבא קמא ג **נ"ך:** שופטים יד **משניות:** בבא בתרא ו **זהר:** שמות א עמ' שטו-שטז
יג	יום שני	עלות השחר (72 דק') ... 4:36 נץ החמה ..... 5:48 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:24 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:17	סו"ז תפילה ..... 10:26 חצות היום ..... 12:45 שקיעה ..... 7:39 צה"כ לשיטת ר"ת ... 8:52	**27** **ליימוד יומי:** **בבלי:** חולין פח **ירושלמי:** בבא בתרא ד **תוספתא:** בבא קמא ד **נ"ך:** שופטים טו **משניות:** בבא בתרא ז **זהר:** שמות א עמ' שיז-שיח
יד	יום שלישי	עלות השחר (72 דק') ... 4:37 נץ החמה ..... 5:49 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:24 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:17	סו"ז תפילה ..... 10:26 חצות היום ..... 12:45 שקיעה ..... 7:39 צה"כ לשיטת ר"ת ... 8:52	**28** **ליימוד יומי:** **בבלי:** חולין פט **ירושלמי:** בבא בתרא ה **תוספתא:** בבא קמא ה **נ"ך:** שופטים טז **משניות:** בבא בתרא ח **זהר:** שמות א עמ' שיט-שכ
טו	יום רביעי	**ט"ו באב** עלות השחר (72 דק') ... 4:38 נץ החמה ..... 5:50 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:25 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:17	סו"ז תפילה ..... 10:26 חצות היום ..... 12:45 שקיעה ..... 7:38 צה"כ לשיטת ר"ת ... 8:51	**29** **ליימוד יומי:** **בבלי:** חולין צ **ירושלמי:** בבא בתרא ו **תוספתא:** בבא קמא ו **נ"ך:** שופטים יז **משניות:** בבא בתרא ט **זהר:** שמות א עמ' שכא-שכב
טז	יום חמישי	עלות השחר (72 דק') ... 4:38 נץ החמה ..... 5:50 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:25 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:17	סו"ז תפילה ..... 10:26 חצות היום ..... 12:44 שקיעה ..... 7:37 צה"כ לשיטת ר"ת ... 8:50	**30** **ליימוד יומי:** **בבלי:** חולין צא **ירושלמי:** בבא בתרא ז **תוספתא:** בבא קמא ז **נ"ך:** שופטים יח **משניות:** בבא בתרא י **זהר:** שמות א עמ' שכג-שכד
יז	יום שישי	עלות השחר (72 דק') ... 4:39 נץ החמה ..... 5:51 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:26 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:18	סו"ז תפילה ..... 10:27 חצות היום ..... 12:44 שקיעה ..... 7:36 צה"כ לשיטת ר"ת ... 8:49	**31** **ליימוד יומי:** **בבלי:** חולין צב **ירושלמי:** בבא בתרא ח **תוספתא:** בבא קמא ח **נ"ך:** שופטים יט **משניות:** סנהדרין א **זהר:** שמות א עמ' שכה-שכו
		הדלקת נרות (40 דק'): **6:56** (20 דק'): **7:16**		
יח	שב"ק	**שבת קודש פרשת עקב** עלות השחר (72 דק') ... 4:40 נץ החמה ..... 5:52 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:26 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:18	סו"ז תפילה ..... 10:27 חצות היום ..... 12:44 שקיעה ..... 7:35 צה"כ לשיטת ר"ת ... 8:48	**1** **ליימוד יומי:** **בבלי:** חולין צג **ירושלמי:** בבא בתרא ט **תוספתא:** בבא קמא ט **נ"ך:** שופטים כ **משניות:** סנהדרין ב **זהר:** שמות א עמ' שכז-שכח
		מוצש"ק לשיטת ר"ת: 8:48		

הוֹרָה צָרִיךְ לִהְיוֹת דָּגְמָא חַיָּה לָאִשָּׁה וְלַיְלָדִים מַהוּ 'לִמּוּד תּוֹרָה' – לָשֶׁבֶת בַּבַּיִת וְלִקְבֹּעַ כַּמָּה שִׁעוּרֵי תּוֹרָה ; אֵין חִנּוּךְ יוֹתֵר גָּדוֹל מִזֶּה !

(משיחותיו של מו"ר הרה"צ שליט"א)